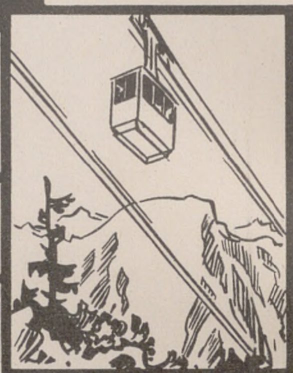

Průvodce po Švýcarsku

GHK

Žádný návštěvník Lucernu neměl by vynechat nádherné a poutavé výlety

na Vierwaldstättské jezero a jeho horské dráhy:

PILÁT ❖ VITZNAU-RIGI ❖ BÜRGENSTOCK
BRUNNEN - MORSCHACH ❖ STANSSTAD-ENGELBERG ❖ TREIB - SEELISBERG
GERSCHNIALP-TRÜBSEE-ENGELBERG
STANSERHORN

PRŮVODCE PO ŠVÝCARSKU

OBSAH.

PŘEDMLUVA.

Švýcarsko je vedle Italie klasickou zemí, která každý rok vábí tisíce a tisíce lidí od té doby, kdy se začalo cestovat pro potěšení, na zotavenou, za vzděláním a pro poučení. Kdežto Italie láká cizince jako země starých uměleckých a kulturních středisk, je Švýcarsko podle slov Goethových země „vznešených a neporovnatelných přírodních scén". Do Italie se jezdí na jaře nebo na podzim užít nádherných krajin, dokud je sluníčko vlídné, zato Švýcarsko je po celý rok, v každé roční době cílem cest pro svou přírodu: na jaře pro milou krásu jižních krajů, v létě pro osvěžující chládek svých Alp a vrchů, na podzim pro příjemný pobyt na březích jezer a v zimě pro zářící slunce na zasněžených horách ....

Když se na sklonku osmnáctého století probudil smysl pro přírodu, touha po cestování a cestování se stalo potěšením, stalo se Švýcarsko hlavním cílem cest a touhou tisíců a tisíců lidí. Vždyť je to země, kde podle básníka Konráda Gessnera je cestování svátkem všech pěti smyslů a nikde se nesnoubí na tak malé ploše krajinné krásy italského jihu se vznešeností nejvyšších hor severské divočiny.

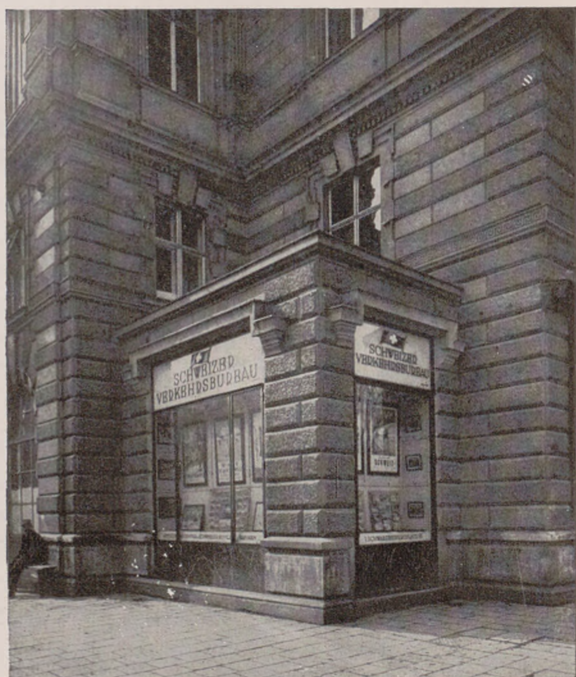
Vždy to byl vytoužený cíl cesty, tím více pak, když ze zmatků světové války Švýcarsko čnělo jako ostrov míru, když jediné mohlo udržet nesčetné nitky mezinárodních styků nebo je opět navázat a pobyt ve Švýcarsku musel se zdát rajským útočištěm z nouze a bídy.

Nyní se ovšem do značné míry uskutečnilo hospodářské i jiné vyrovnání a byť zde byly nyní často docela jiné podněty pro cestu do Švýcarska, je a zůstane Švýcarsko klasickým cílem cestování.

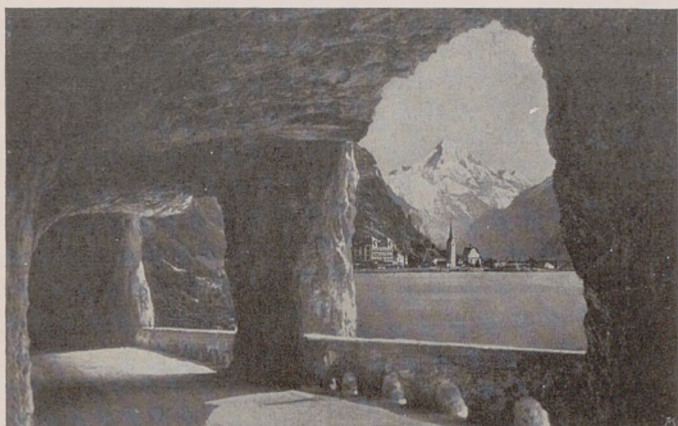
Cestám do Švýcarska chce posloužit tato knížka. Není to cestopisné dílo, jež by podávalo vysvětlení na každou otázku o pobytu ve Švýcarsku. Takový úkol plní dokonale knihy jako je klasický Baedecker. Tento průvodce má však krátce říci, co by měl vědět každý, kdo chce jeti do Švýcarska, má vybrat a popsat několik cest, které lze si zvolit pro návštěvu v nádherné zemi a chce též poukázat na vztahy a styky, jež prostředkuje Švýcarská cestovní kancelář ve Vídni a v Berlíně, která má poslání stále zvyšovat a usnadňovat cestovní a dopravní ruch a prohlubovat styky mezi spřátelenými sousedními zeměmi.

Švýcarská cestovní kancelář, Víden, I. okres, Schwarzenberské náměstí 18. (Průčelí.)

Výklad.

Průhled s horské silnice na Vierwaldstättské jezero.

ŠVÝCARSKÁ ÚŘEDNÍ CESTOVNÍ KANCELÁŘ

(AMTLICHES SCHWEIZER VERKEHRSBUREAU)

BERLIN NW 7
UNTER DEN LINDEN 57/58

TELEFON: AMT ZENTRUM 9
TELEGRAMY: „BUNDESBAHNEN"

WIEN I.,
SCHWARZENBERGPLATZ 18

TELEFON: U 17-2-43 44
TELEGR.: „SCHWEIZERBUREAU"

Švýcarské cestovní kanceláře ve Vídni a v Berlíně umístěné ve výhodné poloze ve středu města jsou úřední švýcarské informační kanceláře a mají podat cestujícímu obecenstvu jakákoli žádaná vysvětlení o cestách do Švýcarska a ve Švýcarsku i o věcech, jež s tím souvisejí, poradit o vhodných cestovních plánech, o ubytování, o hotelích, sanatoriích, hřištích pro zimní sporty, letoviskách, zpravovat o povětrnostních a sněhových poměrech, pasových věcech, vlakových spojeních, jízdném atp. Vydávají také všechny švýcarské jízdenky zároveň s jízdenkami na zahraničních spojovacích tratích, tedy z Vídně nebo z Berlína do kteréhokoli místa ve Švýcarsku.

Švýcarská cestovní kancelář je oficiální podnik a nesmí přijímat provisí ani od hotelů, ani od dopravních podniků. Proto nevydává hotelových kuponů. Všechny jízdenky se vydávají za původní ceny bez jakékoli přirážky. Ani přirážka za předprodej se nevybírá.

Obecenstvu poslouží důkladně a do podrobností zapracovaný švýcarský personál, který zná dokonale švýcarské kraje a jejich poměry.

Švýcarská cestovní kancelář poskytne zájemcům kdykoli zadarmo množství prospektů, brožur atp. vydaných švýcarskými zájmovými korporacemi jako dopravními spolky a podniky, spolky hotelierů a j. Množství prospektů, pohledů, map a časopisů je vyloženo v úředních místnostech kanceláří.

V kanceláři lze také nahlédnouti do všech jízdních řádů, jež tam může zájemce též koupit za oficiální ceny.

K písemným dotazům laskavě přiložte poštovné na odpověď.

Švýcarsko má ještě mimo zmíněné kanceláře v cizině tyto oficiální cestovní kanceláře:

Paříž: Agence officielle des Chemins de Fer Fédéraux Suisses, 37 Boulevard des Capucines.
Londýn: Swiss Federal Railways, 11 B Regent Street, S. W. 1.
Nový York: Swiss Federal Railroads, 475 Fifth Avenue.

KDY SE JEZDÍ DO ŠVÝCARSKA?

Díky různému podnebí má Švýcarsko sezonu celý rok, proto se právem říká, že je to země čtvera ročních počasí.

Obecně přicházejí v úvahu pro cestování letní měsíce červen, červenec, srpen a září. Většinu návštěvníků lákají četné lesy se stinným chládkem, osvěžující jezerní a kořenný horský vzduch. Mimo jižní Tessin a dolní Wallis, kde je v létě poněkud příliš horko, hodí se většina švýcarských míst výtečně za letoviska. Ani v nejparnějších měsících není teplota nikdy nesnesitelná.

V době vlastní lázeňské sezony od konce června do poloviny září jsou zvlášť přitažlivé lázně s plážemi, jež byly v poslední době nově zařízeny a moderně vybaveny. Uvádíme jich několik: Arosa, Curych, Därlingen u Interlaken, Engelberg, Flims, Gstaad, Klosters, Lausanne, Locarno, Lugano, Lucern, Neuchâtel, Montreux a Weggis. Též četná letoviska na Vierwaldstättském jezeře, na jezerech Zugském, Curyšském, Wallenském, Neuchâtelském, Bielském, Thunském, Brienzském a Ženevském hodí se skvěle pro lázeňský pobyt, jsou na to zařízena a těší se pro svou nádhernou polohu a teplotu vody oblibě stále četnějších lázeňských hostí.

Švýcarské jaro a podzim miluje mnoho lidí, kteří vyhledávají krajiny na jižních jezerech, Lugano a Locarno a místa na Ženevském, Vierwaldstättském, Zugském a Thunském jezeře, kde vavříny přezimují pod širým nebem, neboť mnoho cestujících má raději dobu před sezonou a po ní, která skýtá mnohé výhody; v měsících květnu a červnu a pak v září a v říjnu je pobyt obyčejně levnější; cestovní ruch nebývá tak velký, proto je cestování příjemnější a požitek klidnější. Příroda se právě v raném létě rozvíjí v plné kráse, když nad barevnými koberci květů v údolích strmí hory ještě v zářícím zimním hávu; nebo na podzim zase hory jsou jasné a hýří nádherou podzimních barev, jichž v létě nelze ještě ani tušit.

Lucern.

Konečně v zimě, když bílý sněhový příkrov pokryje zemi, oživují zase hory a údolí a leckde je ruch, elegance a zábava čilejší než v plné letní sezoně. Mnoho sportovců spěje nahoru, do vyšších končin za zimními sporty a baví se lyžařstvím, curlingem, skijöringem, sáňkováním a bruslením a pořádají se pro ně slavnosti. Mnoho nemocných hledá tu v nádherné horské zimě v ovzduší prostém prachu a bacilů, prozářeném slunečními paprsky, úlevu a nové zdraví.

CO SKÝTÁ ŠVÝCARSKO NÁVŠTĚVNÍKŮM?

Nejrozmanitější přednosti v celém světě známé švýcarské země, nevylíčitelné přírodní krásy a pohledy oslavené a opěvané velkými básníky všech dob, vyspělá kultura měst, historické vzpomínky, vzorná dopravní zařízení a j., to vše je už dávno všude známo a nepotřebuje zvláštního doporučení. Nikde na světě není na tak malém kousku země tolik přírodních divů, nikde se nestřídají tak milé břehy jezerní s divokou, mohutnou scenerií ledovců nebo s prostými idylkami pahorkatin jako ve Švýcarsku.

Někdo procestuje kousek po kousku tento požehnaný kout země, slunný Tessin, ledovci oplývající Wallis, nádhernou Bernskou vrchovinu nebo pohádkový Graubünden, jiný si rád odpočine po celoroční práci v klidu horských údolí, v milém, lesnatém Appenzellu, ve Freiburském kraji, kde je tolik hradů na výšinách nebo u osvěžujících vod jezera Vierwaldstättského, Ženevského, Zugského, Lowerzkého či Bielského.

Jedinečné podnebí ve Švýcarsku je stejně vhodné pro zdravé i churavé, pro mladé i staré, pro hledající klid, úlevu a zdraví, nad to chorým a lidem potřebujícím zotavení slouží nesčetné vzácné prameny minerální a teplice.

Vzorné, každému vkusu přizpůsobené a na jakákoli přání a potřeby připravené hotely, lázně a sanatoria, dokonalá, nejmodernější technikou vybavená dopravní zařízení, různé veřejné ústavy pro zaopatření, vzdělání a poučení závodí spolu ve snaze co nejvíce zpříjemnit návštěvníkovi pobyt.

PODNEBÍ.

Klimaticky patří celkem Švýcarsko do velkého území střední Evropy, kde přechází mořské podnebí západních pobřežních zemí ve středozemské podnebí východní Evropy. Zvláště má výhodnou teplotu, jakou má celá západní Evropa účinkem teplého atlantského vzduchu a teplých vodních proudů. Švýcarsko sdružuje však všechny krajinné půvaby a zvláštnosti celé evropské pevniny a část země, kanton tessinský a jižní údolí Graubündenu zasahuje do tak zv. středomořského pásma, jež má téměř subtropický ráz. Zde září celý rok jižní slunce a v této části země, která se právem nazývá švýcarskou Riviérou, nacházejí nesčetní hosté příjemný pobyt, když už jinde zavládlo sychravé, drsné a mlhavé počasí.

Na Vierwaldstättském jezeře.

TURISTIKA A SPORT.

Švýcarsko je zaslíbená země turistů a sportovců. Kdo neviděl nádherná švýcarská krajinná panoramata, jede rád do této země, kdo se však už nadýchal jejího čistého horského vzduchu, přichází pln touhy vždy znova shlédnout její zářící jezera, zelené trávníky, naslouchat šumění vody a lesů, hřmění lavin a s vrcholků majestátní vysočiny shlížet na širý, pohádkový svět plný divů.

Stanserhorn u Lucernu, 1900 metrů nad mořem, pohled na Bernské Alpy.

Především jsou alpinistovým cílem hory, Alpy s četnými obrovskými ledovci, vysokými přes čtyři tisíce metrů. Avšak i idylické švýcarské středohoří, předhoří Alp a mírně zvlněné krajiny lesnaté Jury lákaly vždy cestující z celého světa. Výběr lehkých i těžkých výletů a výstupů do hor je zde nekonečný.

Turista může se uchýlit do více než devadesáti horských chat, jež zbudoval Švýcarský alpinský klub. Vzorně udržované útulny jsou přístupné každému. Jsou všechny veřejné s výjimkou chat na Camoghé a Motto Rotondo.

Poplatky za ubytování činí:

pro členy Švýcarského alpinského klubu (se ženami a dětmi) a spolků, jež navzájem poskytují stejné výhody, jeden frank za nocleh, pobyt ve dne je volný;

Pro nečleny denní pobyt 50 centimů, nocleh 3 franky.

Denní pobyt s noclehem stojí 3 franky.

Všechny útulny a chaty jsou výtečně vypraveny, zásobeny nejnutnějšími potravinami a mají lékárnu. Hostinec má jen malá část z nich.

O průvodce je dokonale postaráno. Všude lze najít zdatné a zkušené horské vůdce, kteří zaručují horský sport bez nebezpečí.

Zvlášť dobrou pověst má Švýcarsko jako středisko zimních sportů. Zimní sporty se šířily ze Švýcarska do celého světa. Pro

Vrchol Pilátu, 2132 metrů nad mořem, pohled na Bernské Alpy.

zdravotní a léčebné přednosti vysokých hor s čirým vzduchem prostým prachu a bacilů a nádherně světlé ovzduší je zima ve švýcarských horách ročním údobím s nejčilejším ruchem. Zvlášť ideální sněhové poměry, v nichž lze ještě v březnu najít v různých krajích nejjemnější prachový sníh a nevyčerpatelné množství nejrůznějších poutavých výletů, daly lyžařskému sportu možnosti nečekaného rozvoje. V příznivých poměrech ve švýcarských horských údolích lze pěstovat všechny druhy sportů na sněhu a na ledě, sáňkování, bobsleigh, skeleton, bruslení, skijoring, hockey a curling. Přes šedesát švýcarských zimních sportovních hříšť je pro ně skvěle vybaveno. I nordické plachtění na ledě se v posledních letech ujalo na několika místech.

Ve sportovních krajích ve Švýcarsku se pořádají nejvýznačnější mezinárodní vytrvalostní i mistrovské závody nehledíc k četným

sportovním a bruslařským i lyžařským závodům, koňským dostihům a j. Švýcarská hříště pro zimní sporty jsou v kterémkoli směru nesporně na předním místě.

Totéž lze říci o sportu v ostatních ročních dobách, všude jsou vynikající zařízení pro tenis, golf, kopanou a společenské sporty všeho druhu. Rozlehlé plochy švýcarských jezer a řek jsou ideální pro veslařství a rybářství, v lesích a vysokých horách lze se oddávat honbě.

Velkolepé alpské kraje ve Švýcarsku s výtečně udržovanou sítí silnic a množstvím vysokých a dobře stavěných silnic v průsmycích a přechodech jsou také pro automobilisty a motocyklisty ideálem horské země, kde lze podnikat zajímavé a poutavé výlety.

Jen málo silnic je uzavřeno automobilové dopravě. Některé kantony omezily mimo to dopravu o nedělích. Nejlépe je přeptat se na to u Švýcarského automobilové klubu, který má pobočky ve všech větších městech. Mimo to upozorňujeme na přehled zvláštních ustanovení o dopravě motorovými vozidly ve Švýcarsku, která vydal spříseženský departement pro spravedlnost a policii. Příjezd do Švýcarska usnadňují tak zvané triptyky. Ušetří členům velkých automobilových klubů složení vstupního cla (viz kapitolu o celním odbavování jízdních kol a motorových vozidel).

V létě přijíždí do Švýcarska každý rok veliké množství cyklistů i z ciziny, kteří se vracejí domů nadšeni množstvím krásných výletů.

LÁZNĚ A LETOVISKA.

Lidem churavým, potřebujícím zotavení a unaveným je pobyt ve Švýcarsku zvlášť vítaný a vzácný pro nádherný čistý vzduch ve středních a vyšších horských polohách, bohatý na ozon a sluneční záři ve vysokých horách. Pobyt v těchto krajích je nejlepší prostředek pro zotavení unavených nervů, obnovení svižnosti těla a obnovení životní síly. Švýcarsko má veliké množství lázní a letovisk ve vysokých polohách, jež skýtají vedle přepychového také možnost skromného ubytování podle možností plné i chudé tobolky. Uvádíme zde hlavně tyto lázdě:

V nížině.

200 až 600 metrů nad mořskou hladinou.

Graubünden: Chur 595 m. **Východní Švýcarsko:** Wallenstadt 429 m, Weesen 431 m, Ragaz 517 m. **Střední Švýcarsko-Vierwaldstättské jezero:** Zug 428 m, Flüelen 438 m, Stansstad 439 m, Lucern 439 m, Küssnacht 440 m, Gersau 440 m, Brunen 440 m, Kehrsiten 440 m, Weggis 444 m, Vitznau 444 m, Immensee 444 m, Hertenstein 446 m, Walchwil 446 m, Hergiswil 448 m, Kastanienbaum 449 m, Beckenried 450 m, Greppen 454 m, Altdorf 454 m, Stans 455 m, Sisikon 456 m, Buochs 458 m, Seewen

458 m, Brestenberg 462 m, Sarnen 741 m, Sachseln 487 m, Giswil 500 m, Tellsplatte 512 m, Amsteg 522 m, Wolfenschiessen 525 m, Sonnmatt (Lucern) 600 m. **Bernská hornatina:** Leissigen 560 m,

Dráha na Pilát.

Hilterfingen 561 m, Därligen 561 m, Oberhofen 565 m, Gunten 565 m, Merligen 565 m, Thun 570 m, Brienz 570 m, Interlaken 571 m, Bönigen 573 m, Iseltwald 584 m, Faulensee 587 m, Wilderswil

599 m, Meiringen 600 m, Reichenbach bei Meiringen 600 m. **Jihozápadní Švýcarsko:** Vevey 372 m, Ženeva 373 m, Ouchy 375 m, Villeneuve 378 m, Clarens 390 m, Territet 390 m, Montreux 400 m, Aigle 420 m, Bex 430 m. Yverdon 437 m, Biel 438 m, Lausanne 515 m, Chexbres 592 m. **Wallis:** Martigni 475 m, Sierre 550 m. **Tessin:** Ascona 203 m, Locarno 208 m, Brissage 211 m, Locarno-Muralto 240 m, Lugano 277 m, Lugano-Paradiso 277 m, Gandria 296 m, Morcote 300 m, Biasca 305 m, Lugano-Castagnola 329 m, Locarno-Minusio 422 m, Bignasco 441 m, Locarno-Orselina 456 m, Acquarossa 528 m, Tesserete 532 m.

Pohled na Rigi z Lucernu.

V alpském předhoří.

600 až 1000 metrů nad mořskou hladinou.

Graubünden: Thusis 722 m, Passugg 830 m, Alvaneubad 976 m, Andeer 979 m, Serneus 983 m. **Východní Švýcarsko:** Linthal 681 m, Walzenhausen 700 m, Obstalden-Filzbach 672—719 m, Neßlau-Neu St. Johann 766 m, Appenzell 778 m, Heiden 810 m, Weißbad 820 m, Teufen 840 m, Gontenbad 884 m, Alt-St. Johann 900 m, Gais 930 m, Wallenstadterberg 800—950 m, Amden 950 m, Speicher 950 m, Vättis 951 m, Mels-Weißtannen 490—955 m, Elm 1000 m, Unterwasser 1000 m. **Střední Šýcarsko-Vierwaldstättské jezero:** Kerns 569 m, Axenfels 640 m, Fürigen 650 m, Morschach 657 m, Feusisberg 683 m, Schönbrunn 698 m, Himmelreich 700 m, Lungern 715 m, Unter-Aegeri 730 m, Flühli-Ranft

748 m, Sonnenberg 750 m, Axenstein 750 m, Schöneck 760 m, Emmetten 778 m, Mattgrat 790 m, Seelisberg 804 m, Schwarzenberg 850 m, Einsiedeln 860 m, Bürgenstock 873 m, Melchthal 894 m, Bürgenstock-Honegg 917 m, Wassen 924 m, Zugerberg 935 m. **Bernská hornatina:** Ringgenberg 619 m, Wilderswil 630 m, Spiez 631 m, Innertkirchen 642 m, Zweilütschinen 658 m, Gießbach 663 m, Heustrich 703 m, Reichenbach bei Frutigen 712 m, Lauterbrunnen 800 m, Sigriswil 806 m, Frutigen 806 m, Weißenburg-Bad 844 m, Aeschi 859 m, Kienthal 947 m, Zweisimmen 980 m, Staffelalp 1000 m, Goldiwil 1000 m. **Wallis:**

Dráha na Rigi s vyhlídkou na Vierwaldstättské jezero.

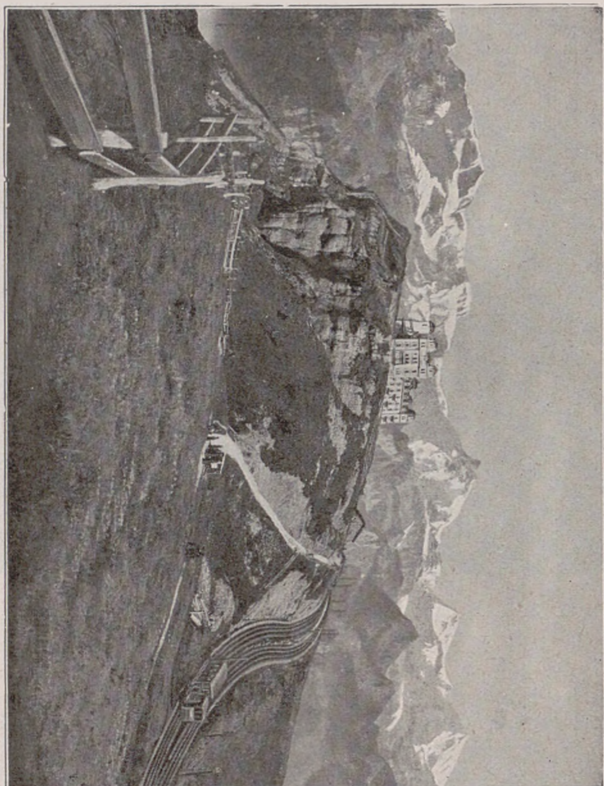
Stalden 800 m, Orsières 890 m, Salvan 937 m, Val d'Illiez 946 m. **Jihozápadní Švýcarsko:** Blonay 646 m, Glion 700 m, Leubringen 705 m, Gruyères 749 m, Chamby 750 m, Schwarzenburg 792 m, Montbarry 825 m, Les Brenets 854 m, Charmey 882 m, Magglingen 900 m, Guggisberg 933 m, Château-d'Oex 970 m, Les Avants 972 m, Le Sépey 978 m. **Tessin:** Astano 638 m, Cademario 720 m, Faido 721 m.

V Alpách.

1000 až 1300 metrů nad mořem.

Graubünden: Laax 1011 m, Fideris-Bad 1091 m, Flims-Dorf 1102 m, Klosters-Dörfli 1125 m, Disentis 1150 m, Flims-Waldhaus 1150 m, Conters 1187 m, Tarasp 1203 m, Klosters-Platz

1209 m, Savognin 1215 m, Churwalden 1225 m, Schuls 1244 m, Vals-Platz 1256 m, Vulpera 1268 m. Tenigerbad 1273 m, Brigels 1289 m. **Východní Švýcarsko:** Wildhaus 1098 m, Buchser Berg 1120 m, Braunwald 1254 m. **Střední Švýcarsko-Vierwaldstättské iezero:** Brünig 1004 m, Engelberg 1024 m, Göschenen 1100 m,

Dráha na Rigi a jeho vrchol s výhledem na východní Alpy.

Ober-Yberg 1135 m, Nieder-Rickenbach 1162 m, Urigen (Klausenstraße) 1280 m, Stoos 1290 m. **Bernská hornatina:** Saanen 1023 m, Hohfluh-Hasliberg 1050 m, Lenk 1050 m, Rotbad im Simmental 1050 m, Wasserwendi - Hasliberg 1050 m, Reuti - Hasliberg 1050 m, Gstaad 1053 m, Grindelwald 1057 m, Guttannen 1060 m, Brüning-Hasliberg 1100 m, Isenfluh 1100 m, Schweibenalp 1130 m, Beatenberg 1150 m, Gurnigel 1155 m, Kandersteg 1169 m, Gadmen

1207 m, Grimmialp 1260 m, Wengen 1277 m, Saanenmöser 1281 m. **Wallis:** Champéry 1052 m, Fiesch 1071 m, Les Marécottes 1091 m, St. Niklaus 1121 m, Finhaut 1237 m. **Jihozápadní Švýcarsko:**

Bürgenstock.

Le Pont 1012 m, St. Gergue 1046 m, Schwarzsee (Freiburg) 1048 m, Mont Pélerin sur Vevey 1084 m, Ste. Croix 1091 m, Caux 1121 m, Gryon 1122 m, Chaumont 1178 m, Les Rasses 1180 m, Diablerets 1200 m, Chesiéres 1225 m, Villars 1256 m, Weissenstein 1287 m. **Tessin:** Airolo 1179 m.

Ve vysokých Alpách.

1300 metrů nad mořskou hladinou.

Graubünden: Valzeina 1262 m, Langwies 1283 m, Curaglia-Medels 1332 m, Bergün 1364 m, Sedrun 1410 m, St. Antönien 1420 m, Splügen 1450 m, Lenzerheide 1477 m, Zernez 1497 m, Val Sinestra 1500 m, Parpan 1511 m, Davos - Platz 1559 m, Davos-Dorf 1574 m, San Bernadino 1626 m, Clavadel 1664 m, Scanfs 1667 m, Bevers 1710 m, Zuoz 1712 m, Celerina 1724 m, Samaden 1728 m, St. Moritz-Bad 1775 m, Sils-Maria 1797 m, Pontresina 1803 m, Silvaplana 1815 m, Maloja 1817 m, Campfèr 1820 m, St. Moritz-Dorf 1850 m, Arosa 1760—1850 m, Cresta-Avers 1963 m, Oberalpsee 2032 m. **Východní Švýcarsko:** Flumserberge 1444 bis 1600 m, Oberterzen 1600 m. **Střední Švýcarsko:** Rigi-Klösterli 1315 m, Maderanerthal 1345 m, Rigi - Kaltbad 1433 m, Rigi-Unterstetten 1437 m, Andermatt 1455 m, Rigi - First 1460 m, Hospenthal 1484 m, Rigi-Staffelhöhe 1570 m, Rigi Staffels 1600 m, Rigi-Scheidegg 1665 m, Göscheneralp 1715 m, Rigi-Kulm 1800 m, Trübsee-Engelberg 1800 m, Stanserhorn 1850 m, Melchsee-Frutt 1894 m, Klausenpaßhöhe 1957 m, Oberalppaßhöhe 2028 m, Pilatus-Kulm 2070 m, Gotthard-Paßhöhe 2093 m, Furka-Paßhöhe 2436 m. **Bernská hornatina:** Rosenlaui 1330 m, Adelboden 1356 m, Handeck 1375 m, Schwarzwaldalp 1500 m, Griesalp 1501 m, Axalp 1540 m, Breitlauenen 1545 m, Iffigenalp 1600 m, Mürren 1636 m, Engstlenalp 1830 m, Steingletscher 1866 m, Wengernalp 1884 m, Große Scheidegg 1961 m, Schwarenbach 2067 m, Schynige Platte 2070 m, Kleine Scheidegg 2070 m, Obersteinberg 2100 m, Männlichen 2210 m, Wildstrubel-Gemmipaßhöhe 2329 m, Rothorn-Kulm ob Brienz 2351 m, Niesen 2366 m, Jungfraujoch 3457 m. **Jihozápadní Švýcarsko:** Les Pléiades 1351 m, Schwefelbergbad 1398 m, Ottenleuebad 1429 m, Leysin 1450 m, Bretaye 1810 m, Rochers de Naye 2045 m. **Wallis:** Vissoye 1221 m, Morgins 1342 m, Münster 1356 m, Kippel 1376 m, Evolène 1378 m, Binn 1389 m, Leukerbad 1411 m, Randa 1445 m, Les Haudères 1447 m, Champex 1465 m, Fionnay 1497 m, Montana 1520 m, Bérisal 1526 m, Ried 1542 m, Zermatt 1630 m, St. Luc 1643 m, Zinal 1678 m, Almagell 1678 m, Fafleralp 1700 m, Gletsch 1761 m, Saas-Fee 1800 m, Riederalp 1933 m, Chandolin 1936 m, Arolla 1962 m, Belalp 2017 m, Eggishorn 2200 m, Riffelalp 2227 m, Riffelberg 2569 m, Schwarzsee 2589 m, Gornergrat 3136 m.

ZIMNÍ LÁZEŇSKÁ A SPORTOVNÍ MÍSTA.

Dvě věci pomáhaly umožnit a zpříjemnit lidem zimní pobyt v nádherné horské kráse: Především sport, který rozšířením norských lyží vytvořil neznámé a netušené dopravní možnosti, volnost pohybu a tělesných cvičení v těch krajích, jež se zdály mrtvé pod

mohutnou, několik metrů vysokou vrstvou sněhu. Nic nedovede zadržet rozběh či lépe volnou jízdu obratného lyžaře a horští obři se závratným rozhledem do dálky, na něž bylo lze vystoupit jen s nepopsatelnou námahou, když letní slunko roztavilo sníh, nejsou už překážkou ani obtíží pro cvičeného lyžaře, kterému je odměnou za jeho vytrvalost pohled na zimní pohádku, odhalující nevylíčitelné krásy přírody.

Engelberg.

Lyžařství je sport, který dobyl Alp a sněžných hor. A za ním přišly nejrůznější nové a všestranné sporty, které také nemálo přispěly ke zvýšení a zpestření požitku ze zimních prázdnin.

Druhá věc, pro kterou se stal zimní pobyt v horách módou a potřebou pro mnoho tisíc lidí, byla možnost ubytování, útulného pobytu, zkrátka dokonalé pohostinství a hotelnictví. To vzniklo ovšem v zimních lázeňských místech v Alpách, jež nebyla zařízena ani pro zdravé lidi na prázdninový pobyt, nýbrž spíše proto, aby vrátila zdraví nemocným, když lékařská zkušenost objevila přednosti podnebí a léčivé možnosti vysokých hor. V těchto lékařských zimních stanicích vznikala zimní lázeňská sezona obecného rázu a protože tam už bylo hotelnictví na vysokém stupni, když se začal obecný zimní ruch stalo se vzorem pro všechny lázně, které se zařizovaly na zimní sezonu.

V tomto vývoji a rozkvětu muselo Švýcarsko předcházet, neboť má nejkrásnější části nádherných alpských krajin, ve Švýcarsku byly zřízeny první stanice pro choré, v čele s Davosem a ve Švýcarsku bylo konečně nejvíce letních lázní, kterým nezbývalo než zařídit se na zimní sezonu, aby plně vyhověly nové módě a novým potřebám.

Zimní stanice ve Švýcarsku dělí se tak do dvou skupin: Jsou to především místa v nížinách, hledaná pro své mírné podnebí jako Lugano, Locarno, Brissago v jižním Tessinu, Siders ve Wallisu, Montreux, Territet a Clarens na Ženevském jezeře; potom jsou v Alpách a v Jurském pohoří ve výši 900—1900 metrů nad mořem vhodné stanice se slunnou zimou a množstvím sněhu, které se výtečně hodí pro zotavení, zábavu a zimní sporty. Zmiňujeme se jen krátce o předních mezinárodních místech toho druhu:

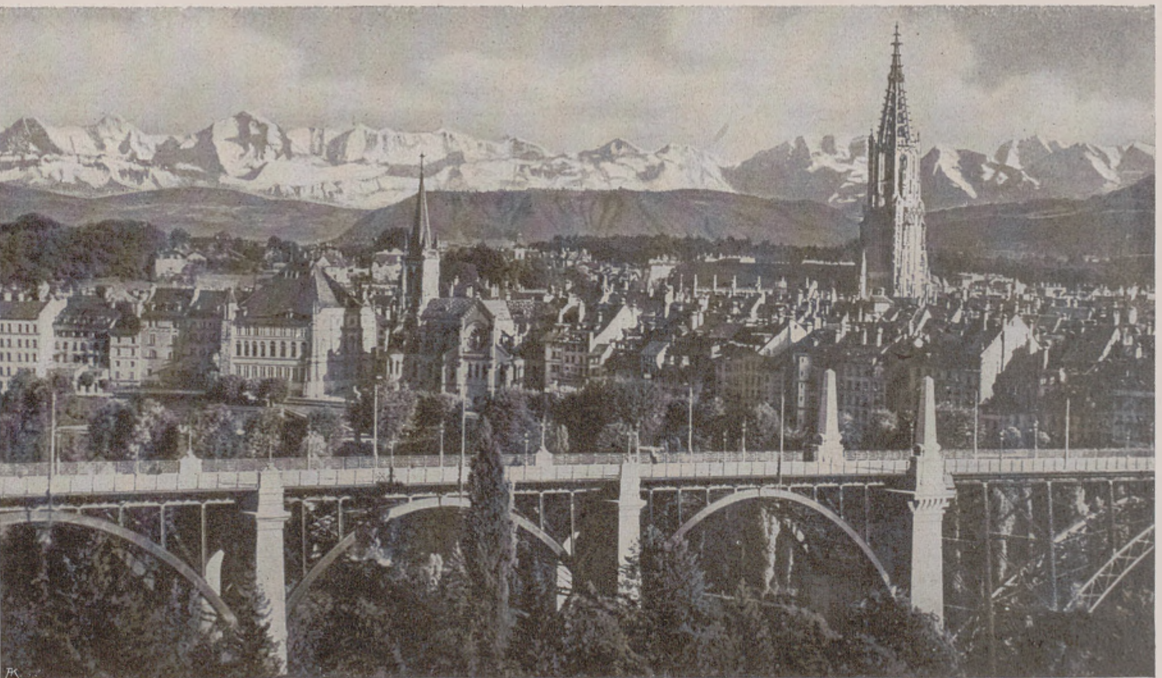
Bernská hornatina: Zweisimmen 980 m, Lenk i. S. 1050 m, Gstaad 1050 m, Grindelwald 1053 m, Beatenberg 1150 m, Gurnigel 1160 m, Kandersteg 1169 m, Wengen 1275 m, Saanenmöser 1281 m, Adelboden 1357 m, Griesalp 1501 m, Mürren 1650 m, Kleine Scheidegg 2064 m. **Střední Švýcarsko:** Engelberg 1019 m, Rigi-Kaltbad 1445 m, Andermatt 1445 m. **Glarnerland:** Braunwald 1254 m. **Graubünden:** Flims-Waldhaus 1150 m, Klosters 1194 m, Bergün 1375 m, Celerina 1724 m, Lenzerheide 1477 m, Davos 1561 m, Zuos 1712 m, Pontresina 1803 m, Maloja 1807 m, St. Moritz 1826 m, Arosa 1856 m. **Jura:** Ste. Croix-Les Rasses 1069 m, St. Cergue 1073 m. **Waadtländské Alpy:** Château-d'Oex 961 m, Les Avants 991 m, Caux 1052 m, Diablerets 1150 m, Villars 1275 m. **Wallis:** Morgins 1350 m, Leukerbad 1411 m, Montana-Vermala 1520 m, Zermatt 1620 m.

Nutno ovšem připomenout také nesčetná jiná místa se zimními sporty, jež po sportovní stránce rovněž ničeho nepostrádají a skýtají krajinné půvaby. Jsou to četná prostší a pro skromnější nároky zařízená místa v Bündenských horách, v Prättigau, v kraji appenzellském a svatohavelském, v kantonech Glarus, Unterwalden, Schwyz, Freiburg, Bern, Waadt a Wallis, o nichž jsme se už zmínili v odstavci o lázních a letoviskách.

LÉČIVÉ PRAMENY A LÁZNĚ.

Švýcarsko má na své malé ploše veliké bohatství a výběr léčivých pramenů pro pitné léčby, koupání a inhalace, jejichž složení snese plně soutěž pramenů v cizině.

Povšimneme-li si pak výtečných technických zařízení pramenů a oceníme-li klimatické a krajinné poměry ve Švýcarsku zároveň s jejich vzorným lázeňským zařízením, vidíme přednosti, jaké má málokterá jiná země.

Bern.

Ve 150 lázních je neméně než 252 pramenů, z nichž zde uvedeme jen nejznámější. Většina z nich je přímo spojena s lázeňskými domy a hotely, což má neobyčejný význam zvláště pro léčbu na jaře a na podzim.

Uvádíme nejdůležitější z nich v pořadí podle chemického složení a jejich hlavní indikace. Čísla udávají jejich výšku nad mořem.

1. Vody s kuchyňskou solí a solné prameny.

430 Bex les Bains (Waadt) 278 Rheinfelden (Argau)	Solné lázně, ženské a dětské nemoci, křivice, skrofulosa, srdeční choroby, chudokrevnost, rekonvalescence.

2. Akratothermy, přírodní vody.

685 Pfäffers-Bad (St. Gallen) 517 Ragaz-Bad (St. Gallen)	Teplice o 37 stupních Celsia; dna, revma, ischias, neuralgie, ochrnutí, nervové nemoci, choroby výměny látek.

3. Zemité vody.

1411 Leukerbad (Wallis)	Dna, revma, ischias, ženské nemoci, ekzémy.
1273 Tenigerbad (Graubünden)	Katary dýchacích orgánů, dna, chudokrevnost.
844 Weißenburg (Bern)	Subakutní a chronické katary dýchacích orgánů, záducha, zásaditě zemitý sádrový pramen.
433 Yverdon les Bains (Neuenburg)	Křivice, dna, nervové choroby, ženské nemoci.

4. Zásadité vody.

a) Slaně zásadité vody.

417 Aigle (Waadt) 829 Passugg (Graubünden)	Zásadité léčby, dna, revma, choroby močového měchýře, zažívacích orgánů, katary žaludeční, střevní, choroby jater a výměny látek, cukrovka, chudokrevnost.

b) Muriatické vody.

1250 Schuls-Tarasp-Vulpera (Graubünden)	Choroby zažívacích orgánů a výměny látek, cukrovka, malarie, poruchy krevního oběhu.

Thunské jezero s alpskou skupinou Blümli.

5. Železité a sirné vody:

960	Alvaneu (Graubünden)	Studený sirný pramen, dna, revma, pitné, koupací a inhalační léčby.
387	Baden (Aargau)	17 radioaktivních, chlornatých, sodnatých a sirných pramenů 48 stupňů Celsia teplých; revma, dna, ischias, svalové a nervové choroby, ochrnutí. léčby koupací, pitné a inhalační.
1146	Disentis (Graubünden)	Radioaktivní sirný pramen; revmatické léčby, choroby močového měchýře.
1056	Fideris-Bad (Graubünden)	Chudokrevnost, nervové choroby, katary.
1155	Gurnigel (Bern)	Katarální poruchy dýchacích orgánů, výměna látek, lymfatismus.
479	Henniez-les-Bains (Waadt)	Uhličitá voda; revma, lymfatismus.
702	Heustrich (Bern)	Chronické katary sliznic, záducha, ekzémy; studený sirný pramen.
420	Lavey (Waadt)	Teplý sirný pramen; choroby žlaz, skrofulosa, choroby kostí, kloubů a kůže.
1105	Lenk (Bern)	Chronické katary dýchadel a sliznic, chudokrevnost; sirný pramen.
825	Peiden (Graubünden)	Železité vody; chudokrevnost, rekonvalescence.
350	Schinznach (Aargau)	Dna, revma, nemoci svalů a kostí, záducha, kožní žlázy, kornatění cev; teplé sirné prameny.
1468	Spinabad (Graubünden)	Studené sirné prameny; revma, dna, nervy.
1775	St. Moritz (Graubünden)	Uhličitý železitý pramen; chudokrevnost, choroby nervové, rekonvalescence.

6. Jodové vody.

Tyto lázně mají značné množství jodu ve vodě:

Passugg (Pramen Fortunátův a Ulrichův) Tarasp-Vulpera (Luziův pramen) Bex-les-Bains (louh) Rheinfelden (louh)	viz dřívější indikace.

7. Arsenové a železité vody.

600	Acquarossa (Tessin)	Revma, chudokrevnost, kožní nemoci.
1500	Val Sinestra (Graubünden)	Chudokrevnost, revma, nervové choroby.

8. Hořké vody.

468	Birmensdorf (Aargau)	Jen rozesílání minerální vody; žaludeční a střevní katary, zácpa.

9. Slatinné a bahnité lázně.

Jsou to lázně, které jsme už uvedli: Acquarossa, Lavey-les-Bains, Schinznach, St. Moritz, Val Sinestra (viz dřívější indikace).

Další léčebné možnosti.

1. Většina uvedených lázní je také zařízena na všechny tak zvané fysikální léčby, jako vodoléčbu, masáž, elektřinu, horské slunce, světelné a vzdušné lázně, dietu, uhličité a kyslíkové koupele, léčbu světelnou, horským vzduchem, fango, pneumatické, radioaktivní léčby a tak dále.

2. Švýcarsko má také veliký počet vlastních lázeňských domů spojených zčásti s hotely, se všemi léčbami uvedenými v odstavci 1) bez minerálních pramenů. Jsou to sanatoria, z nichž některá jsou otevřena celý rok, jiná jen v letních měsících, výtečně řízená lékaři odborníky. Uvádíme z nich tato:

a) V nížině do 1000 metrů nad mořem:

500 Affoltern a/Albis, vodoléčebný ústav.
462 Brestenberg na Hallwylském jezeře, vodoléčebný ústav.
450 Champel u Ženevy, vodoléčebný ústav.
900 Degersheim (St. Gallen), léčebný ústav.
600 Dussang (Thurgau), léčebný ústav.
811 Heiden (Appenzell), lázeňský dům.
200 Locarno (Tessin), lázeňský dům Esplanade.
200 Lugano-Castagnola (Tessin), lázeňský dům Monte Brè.
600 Lucern, sanatorium Sonnmatt.
410 Mammern (Thurgau), vodoléčebný ústav.
377 Montreux-Territet, sanatorium Val Mont a La Colline.
720 Schonegg na Vierwaldstattském jezeře, lázeňský dům pro všechny fysikální léčby.
273 Riehen u Basileje, sanatorium pro vnitřní nemoci.

b) V alpském předhoří od 1000 do 1500 metrů.

1020 Engelberg (Unterwalden), lázeňský ústav pro všechny fysikální léčby.
1020 Château-d'Oex (Waadt), lázeňský dům La Soldanelle.

Balmhorn u Kanderstegu na lötschské horské dráze.

1100 Flims (Graubünden), lázeňsky dům.
1000 Mont Pélerin s/Vevey (Waadt), lázeňský dům.
1225 Saanen (Bern), lázeňský dům Solsana.

c) Ve vysokých Alpách od 1500 do 2000 metrů:

2005 St. Moritz (Graubünden), lázeňský dům Chanarella.
1810 Zuoz (Graubünden), lázeňský dům Castell.

3. Švýcarsko pečlivě odlišuje sanatoria pro tuberkulosní od jiných, jednak už z ohledu na hosty, jednak proto, že potřebují zvlášť výhodných slunných a závětrných poloh, zvláštního léčebného zařízení, léčby na volném vzduchu, pečlivé desinfekce a zvláštních odborných lékařů. Tato sanatoria pro tuberkulosní mají evropskou pověst. Přední z nich jsou tato:

559 Agra (Tessin).
1800 Arosa (Graubünden).
1574 Davos (Graubünden).
1450 Leysin (Waadt).
1500 Montana ob Siders (Wallis).

Soukromé léčebné ústavy.

Nutno ještě dodati, že téměř v každém větším a prostředním švýcarském středisku je velký počet soukromých klinik, chirurgických, pro vnitřní nemoci, nervové a kožní choroby, jež mají potřebné odborné lékaře.

Podobně jsou dětská sanatoria a zemské výchovné ústavy ve středních a vysokých horách.

Nakonec upozorňujeme ještě na knihu švýcarských lázní, která uvádí podrobnosti o léčebných pramenech, klimatických lázních a sanatoriích ve Švýcarsku a vyšla v nakladatelství Julia Wagnera v Curychu.

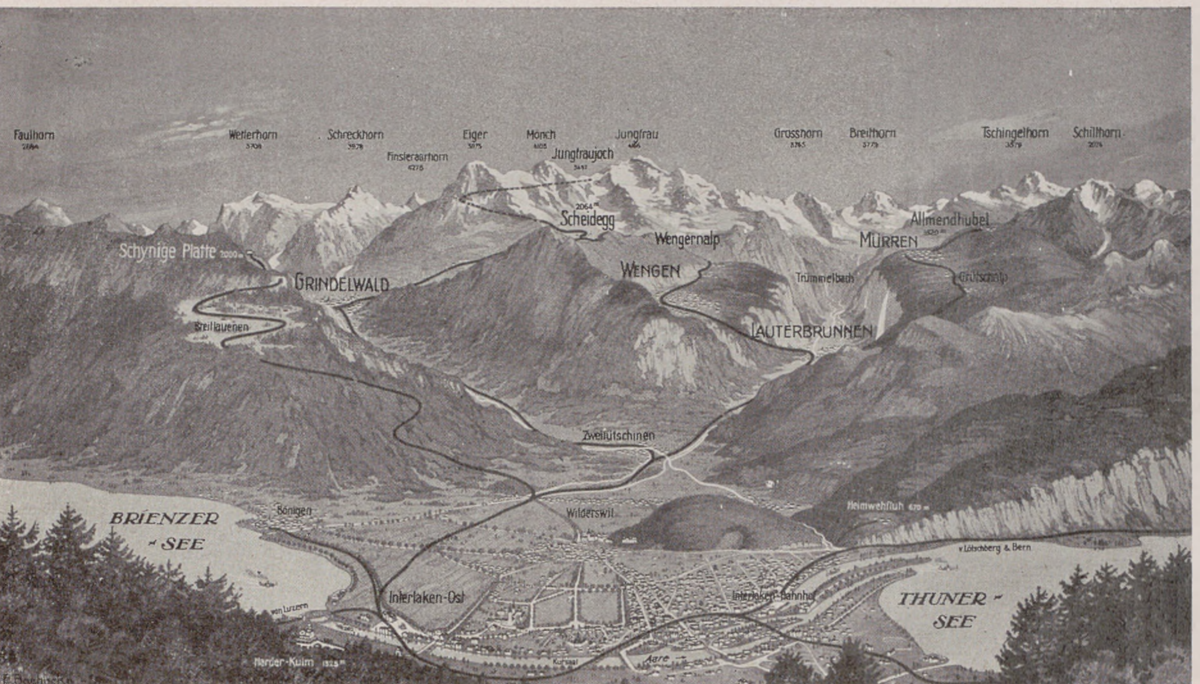
UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ.

Nikde na světě není hotelnictví na takové výši jako ve Švýcarsku. Více než 5000 jeho hotelů má světovou pověst a uvádějí se v každé zemi za vzor. I hotely druhého řádu, malé hostince a pensionáty vyznačují se stejně jako přepychové hotely naprostou čistotou a hojnou neomezenou stravou. Je známo, že jejich ceny v poměru k tomu, co se podává, jsou mírné. Ceny za stravu se ujednávají podle doby pobytu a snižují se přiměřeně podle toho, jak se protáhne pobyt.

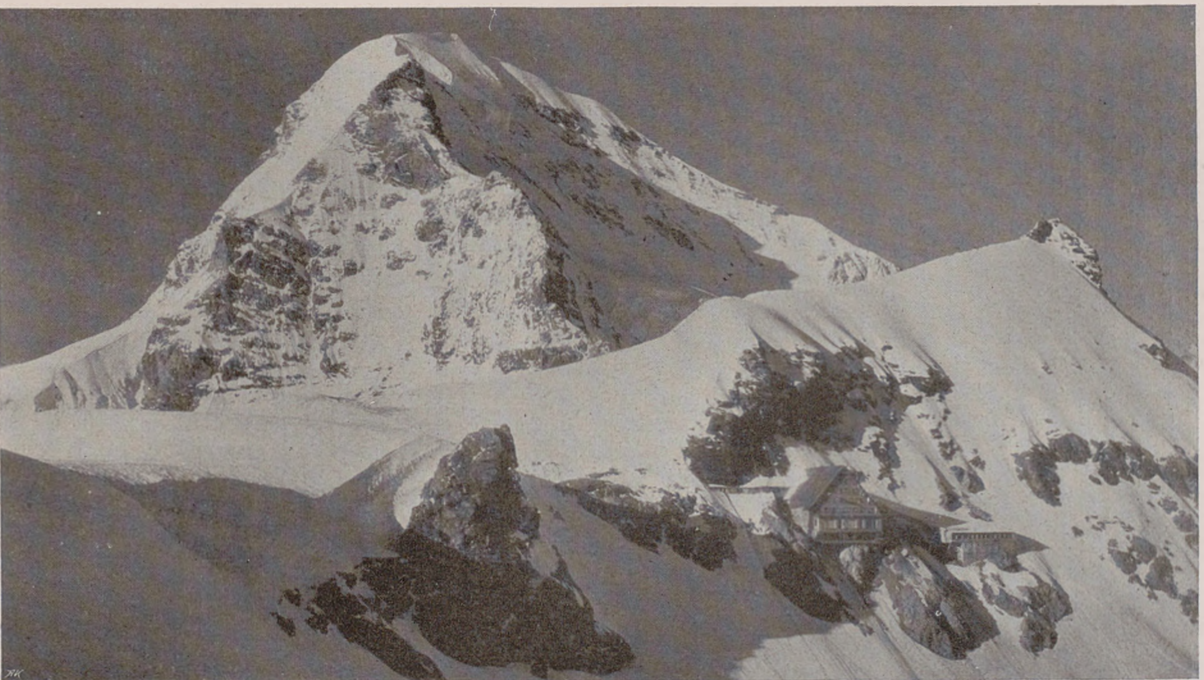
Hotely prvního řádu mají minimální ceny zaopatření (při pobytu nejméně pětidenním) od 13·50 franků denně, přepychové hotely od 19 franků, hotely druhého řádu od 9 franků a hotely třetího řádu od 7 franků[1]). V krajinách ležících stranou hlavního

---

[1]) Upozorňujeme na Průvodce po švýcarských hotelích a různé místní ceníky, které uvádějí ceny zaopatření jakož i ceny pokojů a jednotlivých jídel v každém hotelu zvlášť.

Interlaken a okolí Panny.

Jungfraujoch, 3457 metrů. (Konečná stanice dráhy na Jungfrau a nejvyšší železniční stanice v Evropě. Pohled s náhorní planiny na hotel Berghaus a na Aletschský ledovec).

ruchu jsou však také menší hotely a hostince, skromněji zařízené, v nichž se počítají ještě levnější ceny za celé zaopatření.

Do ceny zaopatření se počítá pokoj a trojí jídlo denně. Někde se ovšem počítá za nejjednodušší pokoje na sever v nejvyšším patře. Host však při sjednávání ceny za zaopatření může se spolehnout, že hotelier mu vyjde vstříc tím více, čím déle se zdrží v hotelu.

Na jezeře ve vysokých Alpách.

Na zpropitné se musí počítat aspoň 10 procent účtu. Na požádání se připočítává k hotelovému účtu.

V hlavní sezoně od počátku června do konce srpna se doporučuje objednat si předem pokoje, zvláště v menších místech s velkou frekvencí, jež nemají tolik místa pro ubytování jako města. Totéž platí o době od 10. prosince do konce ledna.

Cizince třeba zvláště upozorniti, že ve Švýcarsku ani v hotelích ani v hostincích se nejídá „à la carte“ nýbrž „menu“. Švýcarský hotelier mívá zvlášť sestavované menu, jež zvlášť pečlivě sestavuje a jehož hodnotě a rozmanitosti věnuje velikou péči a všechny odborné znalosti. Proto jíst à la carte je vždycky poměrně dražší.

Život ve Švýcarsku není dnes o nic dražší než jinde a při praktickém výběru hostinců a doby cestování lze dnes ve Švýcarsku cestovat stejně lacino jako jinde.

ŽELEZNICE.

Švýcarsko jako výletn země s vynikajícím cizineckým ruchem má velmi rozvětvenou železniční síť. Většina tratí technicky doko-

Ďáblův most u Schöllenen.

nalých a směle založených v krásných krajích s krajinářskými půvaby založila také světovou pověst švýcarských železnic a z celého světa jezdí odborníci a znalci do Švýcarska obdivovat jeho vzorná zařízení.

Upozorňujeme jen krátce na nejzajímavější a nejpozoruhodnější trati, jež uvádíme podle abecedy: Aigle-Champéry, Aigle-Le Sépey-Diablerets, appenzelské dráhy, Berninská dráha, Bex-Villars-Chessières, Bodamské jezero-Toggenburg, dráha na Brünig, Brig-Furka-Oberalp, Capolago-Monte Generoso, dráha Centovalli, Chur-Arosa, Gerschnialp-Trübsee, Gornergrat, Gothardská dráha, Lauterbrunnen-Müren, dráha na Lötschberg, Martigny-Chatelard, Martini-Orsières, Montreux-Oberland, Muotas-Muraigl, dráha na Niesen, na Pannu, na Pilát, na Rigi, Rochers-de-Naye, Rhatská dráha, Schöllenská dráha, dráha na Schynige Platte, Sierre-Montana-Vermala, dráha na Stanserhorn, Stansstad-Engelberg, Visp-Zermatt a dráha na Wengernalpu.

Švýcarské železnice vypravují a udržují vzorně vozy všech tříd a zachovávají přesně jízdní řád. I při největším návalu postarají se zřízenci ve vlaku o sedadlo pro každého cestujícího. Při hustém a dobrém spojení lze dosíci rychle všech míst stanovených v cestovním plánu.

Snaha využít švýcarského bohatství „bílého uhlí" a přání ulehčit a zpříjemnit četným cizincům cestování přiměla švýcarské spolkové dráhy k zavedení elektrické dopravy na hlavních tratích místo parního provozu. Na jednotlivých tratích byl zaveden elektrický provoz podle programu vypracovaného v roce 1903, který byl dokonale proveden neúnavnou spoluprací všech zúčastněných. Koncem roku 1927 byla elektrisace provedena na 1434 kilometrech trati, koncem roku 1928 pohání elektřina vlaky na 1666 kilometrech trati, to je 58 procentech celé sítě, dlouhé 2882 km, okrouhle 80 procent veškeré dopravy. Tuto síť napájejí dvě elektrárny, Amsteg-Ritom v kraji gotthardském, a Vernayaz-Barberine ve Wallisu, jejichž stroje dávají 278.000 koňských sil. Elektrický provoz je velikým pokrokem v železniční dopravě a umožňuje rychlejší jízdu, dává větší tažnou sílu a činí zbytečným obtížný kouř z lokomotiv.

POŠTOVNÍ TRATI.

Švýcarsko skýtá také poesii toulek a požitek pohodlného cestování podle starých dobrých zvyků. Minul už čas, kdy bodrý postilion troubil na trubku a práskaje bičem projížděl s poštovním vozem četnými horskými průsmyky. Poštovní vůz však nezmizel, uplatňuje se naopak v podobně moderního poštovního auta. Tak lze opět jezdit po četných neobyčejně romantických alpských silnicích. Jízda nádhernými alpskými průsmyky je z nejvzácnějších požitků cestování ve Švýcarsku.

Dráha Furka-Oberalp proti Rhonskému ledovci.

Švýcarská poštovní správa užívá na alpských silnicích tak zvaných „Cars Alpins", jež dodává velmi vyvinutý švýcarský

Zermatt (1620 m) s Matterhornem. — Odtud vyjíždí slavná dráha na Gornergrat (3136 m).

automobilový průmysl, zvláště firma A. G. Adolf Saurer v Arbonu. Jsou to vozy o 40—45 koňských silách, otevřené jako osobní auta,

Trať	V provozu	km	Výška nad mořem	Doba jízdy hodin	Cena jízdy fr.
Gstaad-Pillon-Les Diablerets	10.VI.—30. IX.	22·6	1552	1.25′	8·05
Château d'Oex-Les Mosses-Les Sěpey . .	1. VI.—15. X.	24·9	1448	1.30′	10·—
Martigny-Les Valettes-Champex	1. VI.—30. IX.	18·6	1465	1.05′	7·45
Martigny-Gd. St. Bernard	1.VII.—30.IX.	46·5	2472	2.50′	14·—
Sion - Val d'Hérens-Hauděres (Arolla)	1. VI.—30. IX.	32·1	1433	2.15′	12·85²) 16·05³)
Sierre-Val d'Anniviers-Ayer (Zinal)	¹) 15. V.—15. X.	21·0	1484	1.30′	10·50²) 8·40³)
Brig - Simplon - Iselle .	¹) 1. VI.—30. IX.	47·1	2009	3.05′	18·35
Meiringen - Grimsel - Gletsch	¹)15.VI.—30. IX.	37·1	2182	2·30′	14·85
Andermatt-Furka-Gletsch	¹)15.VI.—30.IX.	31·7	2431	2.20′	10·—
Anderm.-Gotth.-Airolo.	¹)15.VI.—30.IX.	26·1	2094	2.00′	10·45
Flüelen - Altdorf - Klausen - Linthal . .	¹)15.VI.—30. IX.	50·0	1952	3.25′	20·—
Ragaz-Vättis (Taminaschl.)	15. V.—5. X.	15·6	960	1.10′	6·25
Davos Flüela-Süs Stat.	¹)15.VI.—30. IX.	29·4	2389	2.00′	11·80
Chur - Tschiertschen .	15. V.—.31. X.	11·0	1351	1.10′	5·50²) 4·40³)
Chur - Lenzerheide . .	celý rok	18·9	1511	1.30′	7·60
Chur-Bivio-Julier-St Mor.	¹)15.VI.—30. IX.	81·0	2287	5.15′	32·20
Reichenau - Waldhaus - Flims	celý rok	13·8	1103	1.00′	5·55
Ilanz - Vals.	15. V.—15. XI.	21·2	1248	1.20′	8·50
Ilanz - Waldhaus-Flims	¹)15. V.—31.XI.	12·1	1103	54′	4·10
Disentis - Lukmanier - Acquarossa	¹)15.VI.—20.IX.	48·8	1917	3.00′	17·55
Thusis-Viamala-Splügen	1. V.—15. XI.	27·0	1450	1.45′	10·80
Splügen-St.Bernardin-Mesocco	15.VI.—31. X.	41·8	2063	2·40′	16·75
Andeer-Cresta (Avers) .	15.VI.—30. IX.	21·9	1949	1.30′	8·80
St. Moritz - Maloja . .	celý rok	19·9	1817	1.15′	8·—
St.Moritz-Maloja-Castasegna (-Chiavenna) .	celý rok	41·9	1817	2.40′	16·80
Zernez-Ofenpaß-Münster (Mer.-Bozen)	15. V.—31. X.	39·7	2155	2·30′	15·90
Zernez - Sta Maria - Stelvio	1.VII.—20. IX.	53·5	2762	3·50′	22·30²) 20·95³)
Schuls - Pfunds (-Landeck-Fernpaß) .	¹) 1.III.—30. XI.	31·0	1290	2.00′	9·30
Schuls - Val Sinestra .	1. VI.—10. IX.	11·9	1471	55′	5·95
Buchs - Neßlau	celý rok	30·0	1098	2.25′	8·40
Frutigen - Adelboden .	celý rok	16·0	1365	1.00′	5·60

Na okružní lístek 20 procentní sleva. ¹) Je-li cesta volná. ²) jízda nahoru. ³) jízda dolů.

lze je však lehce chránit proti vlivům povětrnosti. Zavazadla se upevní na zvláštní nosníky, nebo se vezou v přívěsném voze.

Skoro všechny lázně a letoviska, pokud nemají vůbec železniční stanice, mají několikrát denně poštovní spojení. Doporučuje se přihlásit se v příslušné poštovní kanceláři a zajistit si včas místo, protože místa se přidělují podle pořadí přihlášek. Na vedlejších stanicích se přibírají cestující jen tehdy, je-li místo. Na alpských silnicích se smí vzít bezplatně 10 kg, na obyčejných poštovních tratích 15 kg zavazadel.

Dráha na hřeben Gorneru u Zermattu.

PAROPLAVBA.

Velký počet jezer, kterých je ve Švýcarsku neméně než 200, je ovšem vynikající podmínkou pro rozvoj paroplavby. Skoro na všech větších jezerech jezdí pravidelně přepychové parníky, na které platí také většinou železniční jízdenky. Plavba parníkem na některém z nádherných alpských jezer nesmí ovšem scházet na programu cesty do Švýcarska.

Uvádíme jezera, kde okružní plavba je zvláštním požitkem: Brienzské jezero s plochou 29 km², Bodamské jezero 537 km², Ženevské jezero 577 km², Luganské jezero 50 km², Langenské jezero 214 km², Neuenburské jezero 239 km², Vierwaldstättské jezero 115 km², Thunské jezero 47 km², Wallenské jezero 23 km², Zugské jezero 38 km², Curyšské jezero 78 km².

Zimní sport v Zermattu.

ŠVÝCARSKO, ZEMĚ TRANSITNÍ.

Pro svou zeměpisnou polohu v srdci Evropy je Švýcarsko vynikající průjezdnou zemí. Už v pradávných dobách byly spory o jeho alpské přechody a staří Římané je vybudovali na důležité dopravní tepny. Od té doby prostředkuje Švýcarsko dopravu od jihu na sever a s východu na západ. Země, která si uvědomovala tyto důležité úkoly, budovala a pečlivě udržovala stále pro tento účel síť silnic a železnic. Četné mezinárodní trati křižující dnes Švýcarsko jsou nejkratší a nejpohodlnější spoje s východu na západ a od severu na jih Evropy. Mezinárodní cestující obecenstvo neužívá

Elektrická dráha Martigny-Chamonix.

jich však rádo jen proto, že jsou krátké a pohodlné, nýbrž volí je také pro krajinné půvaby, které skýtá cesta Švýcarskem.

Též cestujícím, kteří Švýcarskem jen projíždějí, třeba ještě říci, že plně mohou užít výhody zlevněných okružních jízdenek, o kterých se dále zmiňujeme.

ŠKOLSTVÍ VE ŠVÝCARSKU.

Švýcarsko je země Pestalozziho. Je pyšné na svého velkého vychovatele a ukázalo se ho také vždy hodným. Je málo zemí, jež mohou se Švýcarskem soupeřit ve školství a vzdělání lidu.

Zámek Chillon u Montreux.

Vyhlídka z vlaku na okolí Montreux, švýcarskou Rivieru.

Už národní školství je na vysokém stupni a ve Švýcarsku není analfabetů, protože bezplatné školní vyučování je povinné pro všechny děti do 16. roku, jednak je skoro obecná docházka do škol středního stupně zavedených jako školy sekundární a pokračovací. Ačkoli školství mají na starosti kantony, zajistila si ústřední zemská vláda, t. j. spolková vláda, tak veliký vliv, že švýcarské školství je jednotné a stejnoměrné.

Narcisová pole nad Montreux.

Mimo tuto školskou organisaci, jež slouží celé veřejnosti, jsou nesčetné školní ústavy pro zvláštní účely: obchodní, vzdělávací ústavy, dopravní a správní školy, živnostenské, umělecko-průmyslové, zemědělské vzdělávací ústavy, školy pro ženská povolání, hospodyňské školy a jiné, střední školy humanistické a technické, ústavy pro vzdělání učitelů a mimo spolkovou technickou vysokou školu v Curychu sedm kantonálních universit v Curychu, Bernu, Basileji, Lausanne, Freiburgu, Ženevě a Neuchâtelu, vysoká obchodní škola ve Svatém Havlu, různé semináře pro vzdělání teologů. Z odborných škol uvádíme pro jejich zvláštní ráz známé švýcarské hodinářské školy, kterých je deset, hotelové odborné školy v Lucernu a Lausanne, hostinské odborné školy v Curychu a Neuchâtelu, hedvábnickou tkalcovskou školu v Curychu, tkalcovské školy ve Wattwil a Teufen, výšivkářskou školu ve Svatém Havlu, keramické školy v Chavanes Renens a Steffisburgu, řezbářskou školu v Brienzu, cukrářskou školu

v Bernu a Curychu, kovodělnou školu ve Winterthuru a t. p. Některé z uvedených ústavů mají mezinárodní pověst a vždy veliký počet žáků z celého světa, o čemž se nepotřebujeme zvlášť zmiňovat.

Mimo tyto veřejné státní školy je však ve Švýcarsku ještě množství soukromých ústavů a škol, jež nijak nezadají státním ústavům. Vývoj školství podporovala jednak snadná možnost pobytu ve Švýcarsku a proto ode dávna byla oblíbena návštěva

Chatéau d'Oex, středisko letních a zimních sportů na dráze Montreux-Oberland.

švýcarských škol, jednak daly k němu podnět klimatické a přírodní přednosti země. Proto zde bylo založeno mnoho škol, které mají slabším nebo churavějícím dětem mimo zdravotní pobyt dát také možnost neomezeného školení. Tak vznikly ústavy ve vysokých Alpách, v graubündenském a wallisském kantonu (ústav Lémania v Champéry), jež dokonale vzdělávají své chovance, dívky i hochy a připravují je až k maturitě.

Velmi známé jsou také jiné podobné ústavy ve švýcarském středohoří, na příklad na Zugu v Appenzellu (Teufen, profesor Buser), v západním Švýcarsku (Chexbrès, profesor Buser) a mnoho jiných. V Curychu, Basileji, v Bernu jsou různé ústavy, jež připravují své žáky pro vysoká učiliště a pomáhají jim zkrátit dobu studií. Nakonec zmiňujeme se o četných ústavech ve francouzském Švýcarsku, které slouží výlučně pro studium frančiny a pro něž se ony

kantony staly tak říkajíc klasickou zemí školních ústavů, konečně o velikých školách, zřízených a udržovaných kláštery a řády zvláště v katolických kantonech a chceme ukázat, jak Švýcarsko ve školství nejen svému obyvatelstvu, nýbrž naprosto liberálně každému žáku skýtá vše, co chce v této požehnané zemi načerpat z pramene moudrosti a vědění.

Alpinský zemský výchovný ústav Lémania v Champéry (Wallis).

KRÁTKÝ PŘEHLED ŠKÝCARSKÝCH PRŮMYSLOVÝCH ODVĚTVÍ.

Průmyslová činnost ve Švýcarsku je tak mnohotvárná, že v našem stručném průvodci lze podati jen přehled několika nejdůležitějších odvětví.

Nejdříve nutno se zmíniti o starém švýcarském průmyslu bavlnářském, který má střediska hlavně ve východním Švýcarsku, především v curyšském kantonu. Ve Švýcarsku je asi 350 přádelen a tkalcoven, které zaměstnávají asi 35.000 lidí. S bavlnářským průmyslem souvisí těsně zušlechťovací průmysl, apretura, bílení, barvířství a tiskařství. Asi 50 závodů tohoto oboru je rovněž ve východním Švýcarsku (Švýcarský přádelnický, niťařský a tkalcovský spolek v Curychu, Bahnhofstraße 61; Spolek švýcarských tiskařů, Schwanden).

Dívčí ústav prof. Busera v Chexbres u Lausanne v alpském předhoří.

Svatohavelský a appenzellský kanton je domovinou švýcarského průmyslu výšivek. Někdejší ruční vyšívání se změnilo rovněž na tovární provoz. V tomto průmyslu je v kantonu svatohavelském, appenzellském a thurgauském zaměstnáno asi 40.000 osob (Obchodní ředitelství ve Sv. Havlu, Sdružení švýcarských vývozců výšivek ve Sv. Havlu, Schützengasse 9).

Skvěle vyvinutý vývozní průmysl švýcarský je také průmysl pletařský, roztroušený po celé zemi. Světovou pověst má pletené prádlo (Swiss ribbed underwear); též švýcarská výroba šatstva

Pláž v Lausanne-Ouchy.

dosáhla vrcholné dokonalosti podporována módou pletených a háčkovaných jupiček, halenek, sukní, kalhot a svetrů (Švýcarský spolek pletařů, Curych, Waaggasse 7).

Jiný důležitý vývozní průmysl švýcarský z tekstilního oboru je hedvábnický průmysl. Nejvíce tkalcoven hedvábí je v curyšském kantonu, který má 50 z celkového počtu 80 švýcarských závodů (Curyšská společnost pro hedvábnický průmysl, Curych, Tiefenhöhe 7).

Mimo tkalcovny hedvábí zaslouží zmínky výroba hedvábných stužek, která stejně jako tkalcovny pracuje téměř výhradně pro vývoz (Švýcarský spolek továrníků hedvábných stužek, Basilej, Münsterplatz 8).

Curych.

Při tom poukazujeme také na silně se rozvíjející výrobu umělého hedvábí. Pro stále stoupající spotřebu umělého hedvábí bylo v posledních letech založeno několik nových podniků, nejdůležitější z továren je roku 1905 založená švýcarská společnost pro viscosu, Société de la Viscose Suisse v Emmenbrücke u Lucernu, jejíž skvělé hodnotné výrobky se plně oceňují a hledají na zahraničních trzích.

Opravdu vývozní průmysl je průmysl hodinářský a bijouterie. Hlavní střediska hodinářského průmyslu jsou v neuenburské a berninské Juře a v kantonu solothurnském. Tento průmysl dává výživu asi 60.000 lidem. Nejdůležitější střediska hodinářského průmyslu jsou La Chaux-de-Fonds, Le Locle a Biel, středisko bijouterie zvláště Ženeva. Také v tomto průmyslovém odvětví tovární výroba podobně jako ve výšivkářství zatlačila domáckou výrobu. Asi 90 procent švýcarské hodinářské výroby je určeno pro vývoz (Švýcarská hodinářská komora, Chambre suisse de l'horlogerie, La Chaux-de-Fonds).

Ještě důležitější a vyspělejší odvětví švýcarského průmyslu je strojnický a kovodělný průmysl. Byl založen už začátkem devatnáctého století. Nejdříve se začalo s výrobou tekstilních strojů, vodních kol a vodních turbin, výroba se mocně rozvíjela po vynálezu parního stroje, elektrického motoru a dynama a přenosu elektrické síly, takže dnes jsou ve Švýcarsku všechna důležitá odvětví strojírenská, elektrotechnická, kovodělná a výroba vozidel. V některých odvětvích má švýcarský průmysl vedoucí místo, na příklad v elektrifikaci drah. Většina výrobků se vyváží do celého světa. Asi 80.000 dělníků zaměstnává tento průmysl, do něhož bylo investováno přes 600 milionů švýcarských franků. Strojní průmysl je sice rozložen v celé zemi, hlavní sídlo však má ve východním a severním Švýcarsku. Nejdůležitější jeho střediska jsou mimo Curych: Baden, Oerlikon, Winterthur, Schaffhausen, Basilej a Gerlafingen. Návštěvníka z ciziny upoutají nejvíce velké elektrárny spolkových drah a soukromé elektrárny. Pokud běží o průměrnou spotřebu elektrické energie na hlavu, je Švýcarsko na prvním místě (Spolek švýcarských strojařských průmyslníků, Curych, Dufourstraße 1).

Značného významu jako vývozní průmysl nabyl v posledních letech chemický průmysl. Vynikající úlohu mají tu zvláště velké továrny na barvy v Basileji, jejichž vývoz v posledním desetiletí značně stoupá. Mezinárodní pověst má také chemicko-farmaceutický průmysl, jehož střediskem je rovněž Basilej. Dlužno se též zmíniti o elektrochemickém průmyslu, který je vázán na vodní sílu a proto je rozdělen po celé zemi. Sem náleží zvláště hliníkový průmysl. Největší podnik tohoto oboru, Aluminiumindustrie-A.-G. v Neuhausenu má velké závody v Neuhausenu (Schaffhausen) a v Chippisu (Wallis). Též výroba karbidu nabyla významu zvláště za války. Důležitý obor chemického průmyslu, který dodává základní suroviny pro další zpracování v četných jiných průmyslech, je výroba kyselin, která se rozvinula zvláště za války, když uvázl úplně dovoz z ciziny.

V chemickém průmyslu je zaměstnáno celkem asi 15.000 osob. Tento spíše malý počet zaměstnanců v poměru k hospodářskému významu chemického průmyslu lze vysvětlit skutečností, že toto průmyslové odvětví je z kapitálově silných průmyslů, u nichž lidská pracovní síla ustupuje do pozadí (Švýcarská společnost pro chemický průmysl v Zofingen).

V průmyslu potravinářském lze poukázati ještě na čokoládový průmysl jako na průmysl vývozní, který se usadil hlavně v kantonech Freiburg, Waadt, Neuenburg, Curych a Bern. Ve 23 závodech je zaměstnáno dohromady asi 5000 dělníků (Chambre syndicale des fabricants suisses de chocolat, Rue de la Bourse 10, Ženeva).

Při tom třeba zvlášť upozorniti na významný vývoz kondensovaného mléka a sýra, hlavní výrobky mlékařství, které je neobyčejně důležitou složkou švýcarského národního hospodářství. V roce 1926 mělo Švýcarsko okrouhle 870.000 krav, které daly celkem 27·5 milionů metrických centů mléka. Z toho bylo asi 10 milionů metrických centů zpracováno na sýr, kondensované mléko a máslo, zbytek se spotřeboval pro domácí konsum a chov mladého dobytka a na výkrm. Roční výroba sýra, zvláště známého ementálského sýra dosahuje 700.000 metrických centů; z toho se v roce 1926 vyvezlo okrouhle 276.000 metrických centů v hodnotě 90 milionů švýcarských franků do všech kulturních států. Nejvýznamnější sýrařské kraje jsou kantony Bern, Lucern, Freiburg, Thurgau, St. Gallen a Waadt. Hlavní střediska výroby kondensovaného mléka jsou Cham, Vevey, Thun a Stalden. Nestle & Anglo Swiss kondensed Milk Co nebo Bernská alpinská mléčná společnost jakož i Berna Milk Co šířily pověst švýcarských výrobků do celého světa.

Další zmínky zasluhuje švýcarský chov dobytka, který má již celá desítiletí vynikající pověst a jehož chovný dobytek hnědý a simentalský se vyváží do četných zemí.

Konečně se zmiňujeme o slaměném průmyslu v Aargau, který vyrábí hlavně slaměná pletiva na klobouky (Verband aargauischer Hutgeflechtfabrikanten, Wohlen).

Významnou položkou účastní se také vývozu výroba obuvi, jejíž nejdůležitější továrna Bally v Schonewerdu má světové jméno.

BANKOVNICTVÍ VE ŠVÝCARSKU.

Švýcarské bankovnictví dosáhlo vysokého stupně vývoje nejen pokud běží o obchodní banky, nýbrž i banky hypotekární. Jeho vývoj je usnadněn rychlým tvořením nových kapitálů, rychlou mobilisací národního majetku a vysloveně kapitálově silným rázem švýcarského průmyslu a zemědělství. Vývoj politických událostí v posledních patnácti letech a neutrální stanovisko Švýcarska k těmto událostem daly vývoji švýcarského bankovnictví další

podnět a povznesly zvlášt jeho význam v mezinárodním penčžním styku. Četné švýcarské banky se staly ve všech odvětvích peněžního obchodu mezinárodními podniky; nejen ve správě a ručení za zahraniční majetek, nýbrž i jako peněžní prameny pro zahraniční průmysl a obchod.

Zvlášt charakterické je švýcarské bankovnictví universálností svých obchodů a vydáváním ,,obligací" pro získání provozních prostředků. Švýcarské bankovnictví nezná dělby práce podle druhů, nýbrž jen podle krajů, neboť každá banka, vyjímajíc velké banky, které mají síť poboček po celé zemi, omezuje svou obchodní činnost pouze na své území, provádí však na něm všechny bankovní obchody s výjimkou emise bankovek.

Provozní technika švýcarských bank má zvláštní ráz významem, kterého nabyly pokladniční obligace obecně tří až pětileté, jež lze hospodářsky hodnotit jako dlouhodobá vázaná peněžní deposita. To má zvlášt příznivý vliv na likviditu.

Uvádíme dále hlavní bankovní skupiny:

1. Švýcarská národní banka: založena roku 1907, s právním a administrativním sídlem v Bernu a sídlem ředitelství v Curychu, od roku 1910 má výhradní monopol na vydávání bankovek. Dříve měly privilej na vydávání bankovek kantonální banky a některé regionální obchodní banky. V stručném přehledu podáváme vývoj několika položek ústředního cedulového ústavu:

Rok	Oběh bankovek	Zásoba kovů	Portefeuille	Žirové pohledávky
	Roční průměr v milionech franků			
1913	272·3	193·6	101·6	15·8
1920	933·8	627·2	329·2	96·9
1922	817·5	643·5	306	181·5
1924	882	612·5	263·5	89·1
1927	839·9	527·4	315·9	100·4

Oběh bankovek dosáhl roku 1921 největší výše 1024 milionů franků, potom nastal značný pokles až na 917 milionů franků, takže koncem roku 1927 činilo kovové krytí 63 procenta.

2. Soukromé bankéřské firmy, celkem asi 130, mají dosud v jednotlivých městech vynikající postavení. Ani soustřeďování bankovnictví, které nastalo za války a v letech po válce, jim příliš neublížilo.

3. Do skupiny velkých bank se počítají tyto ústavy: Schweizerische Kreditanstalt s hlavním sídlem v Curychu, Schweizerischer Bankverein s hlavním sídlem v Basileji, Schweizerische Bankgesellschaft s hlavním sídlem ve Winterthuru, Eidgenössische Bank

Basilej.

s hlavním sídlem v Curychu, Basler Handelsbank s hlavním sídlem v Basileji, Comptoir d'Escompte de Genève s hlavním sídlem v Ženevě, Leu & Cie v Curychu a Schweizerische Volksbank s hlavním sídlem v Bernu. Koncem roku 1926 měly tyto banky 160 hlavních ústavů a poboček; jejich kapitál činí 632 miliony franků, zálohy asi 167 milionů franků. Velké švýcarské banky mají ráz ukládacích a depositních bank; provádějí všechna odvětví obchodu s výjimkou dlouhodobého hypotekárního úvěru. Aby však nemusely zamítat žádosti o hypoteky, mají většinou přičleněné banky pro pozemkové úvěry. Nejdůležitějším jejich úkolem je financování velkého průmyslu a zahraničního obchodu. Účastní se také emisí cenných papírů, udávají tón a jsou nositeli mezinárodního kapitálového obchodu. Těchto osm ústavů je s Bernskou kantonální bankou a Union Financière de Genève sdruženo v kartelu švýcarských bank, který hraje vynikající úlohu při přejímání a vypisování půjček. Velké švýcarské banky osvědčily za války velkou výkonnost a stálost svého provozu.

4. Kantonální banky: jsou to kantonální státní banky ve všech kantonech s výjimkou Ženevy. Jejich povaha je určena tím, že základní kapitál jim dávají kantony, jejich správní orgány volí kantonální úřady, kantony ručí za jejich závazky a za tuto záruční povinnost odvádějí ústavy část svého zisku státní pokladně. Všechny tyto banky se zabývají takovým odvětvím obchodu, jaké určují poměry jejich kantonu: v zemědělských kantonech najdeme tedy ryze hypotekární banky, čistě obchodní banky v průmyslových střediscích. Podstatným jejich znakem je, že je u nich vyloučeno poskytování blanko — úvěrů a že u všech převládá hypotekární obchod. 24 kantonální banky byly koncem roku 1926 dotovány kapitálem 443 milionů franků, měly 168 milionů franků záloh a jejich bilanční suma dosáhla 5615 milionů franků. Ze 4188 milionů franků cizích peněz je 2446 milionů franků, čili dvě třetiny uloženo v hypotekách.

5. Hypoteční banky. Velká péče kantonálních bank, spořitelen a úvěrních ústavů o hypotekární úvěry omezuje značně skupinu hypotečních bank, které jsou jen malým zlomkem (asi 30 procenty) zúčastněny na všech skrze banky financovaných hypotekách. Tato skupina má 18 ústavů s bilanční hodnotou (roku 1926) 1921 milionů franků, z nichž připadá 1631 milion franků, to je 85 procent na hypotéky a obecní půjčky.

6. Trustové banky zabírají ony podniky, které vznikly buď pro financování domácích a zahraničních průmyslových podniků nebo mají ráz účastnických a kontrolních společností. Velmi významné postavení mají dnes trusty v elektrickém průmyslu. Bankovní statistika má v této kategorii bank 30 ústavů s bilanční sumou 939 milionů franků (roku 1926) a splaceným kapitálem 365 milionů franků.

Lugano na jaře.

POJIŠŤOVNICTVÍ VE ŠVÝCARSKU.

Švýcarsko má velmi vyvinuté pojišťovnictví. Švýcarským pojišťovacím společnostem umožnila nemálo stálá měna význačnou účast na světovém pojišťovacím trhu.

V životním pojištění ovládají švýcarské pojišťovací společnosti většinu domácího trhu; z patnácti společností je deset společností švýcarských a pět zahraničních.

Proti úrazu a škodám pojišťuje ve Švýcarsku 58 společností, z nichž většina jsou čistě švýcarské podniky, i když jejich činnost sahá daleko za hranice země. Také zde převládá forma akciových společností.

Pojišťovací společnosti se pak opět pojišťují u sedmi společností, jejichž činnost obsáhla celý svět.

Celkový příjem soukromých švýcarských pojišťovacích společností na premiích činí přes 700 milionů švýcarských franků, z čehož asi třetina plyne ze zahraničních obchodů švýcarských společností.

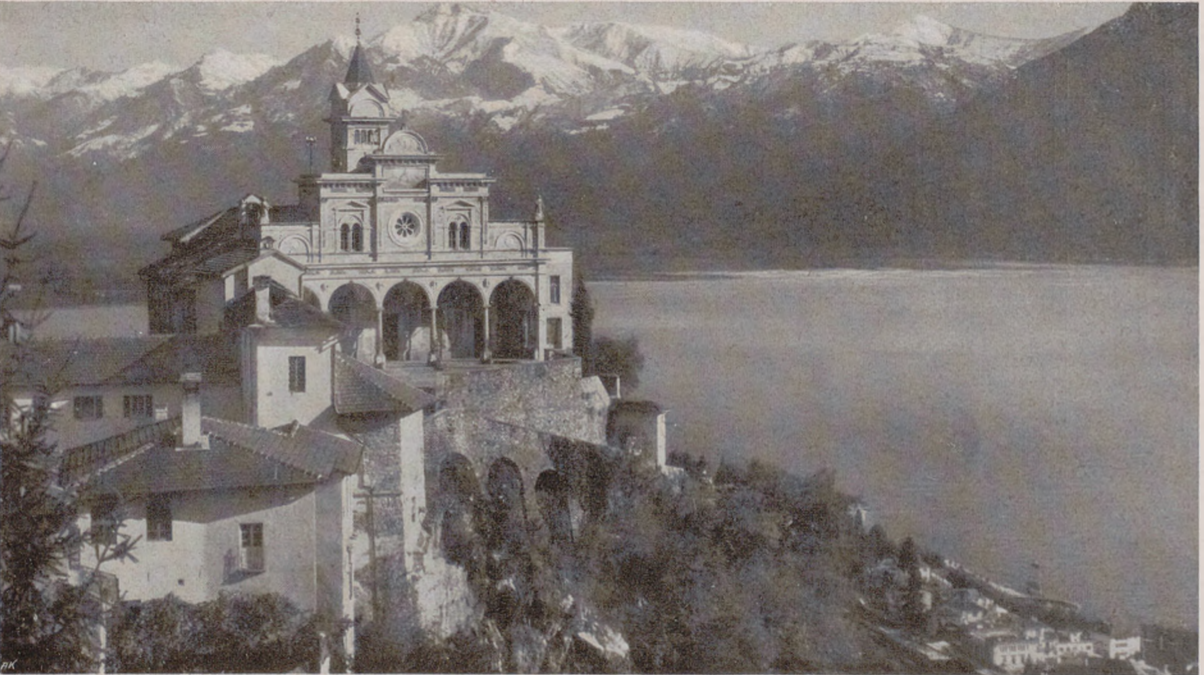
Vedle soukromého pojištění má význačné postavení a široké pole působnosti státní a sociální pojištění. Zmiňujeme se jen o státní úrazové pojišťovně, o kantonálních požárních pojišťovacích ústavech, o spolkové pensijní pokladně, kantonálních a obecních pensijních pokladnách.

ŠVÝCARSKÁ USTŘEDNA PRO PODPORU OBCHODU V CURYCHU A LAUSANNE.

Pro obchodní zpravodajskou službu, zvláště pro průkazy o původu švýcarských výrobků byla založena švýcarská ústředna pro podporu obchodu se sídlem v Curychu a Lausanne, která dostává spříseženskou subvenci. Tato oficiosní ústředna může beze všeho podat vysvětlení na každý dotaz o jakékoliv švýcarské výrobě. Mimo to nehledíc k vyjmenovaným již průmyslovým svazům jsou v důležitějších místech, především v Curychu, Basileji, Ženevě, Lausanne, Bernu, Sv. Havlu, Aarau, Solothurnu, Weinfelden, Lucernu, Churu a jinde obchodní komory, které mohou podat vysvětlení o svém území a svém oboru působnosti. Nakonec upozorňujeme na Zprávy o švýcarském obchodu a průmyslu, které vydává každý rok v září Švýcarský obchodní a průmyslový spolek v Curychu, Börsenstraße 17 s bohatým statistickým materiálem za osm franků.

ŠVÝCARSKÉ OBCHODNÍ KOMORY V CIZINĚ.

V cizině má Švýcarsko nyní čtyři obchodní komory, které podávají bezplatně žádaná vysvětlení o švýcarském průmyslu a obchodu. Jsou to švýcarské obchodní komory ve Vídni I., Schwarzen-

Locarno.

bergplatz 18, v Paříži, Rue Victor Emanuel 61, v Brusselu na Rue di Congres 1 a v Janově, Via Pestiera 6. Interesentům se proto doporučuje před cestou do Švýcarska navázat spojení s těmito ústavy.

ŠVÝCARSKÝ VZORKOVÝ VELETRH V BASILEJI.

Švýcarský vzorkový veletrh v Basileji byl založen roku 1916 jako jednotný veletrh všeho švýcarského průmyslu. Stálým vývojem dosáhla tato instituce ve světovém obchodním styku vynikající pověsti; veletrh podává velmi dobrý přehled o velké části švýcarské výroby; pro zahraničního obchodníka je zde neobyčejně vhodná příležitost k nákupům a informacím. Veletrhu pořádaného vždy jednou za rok na jaře účastní se už přes 1000 vystavovatelů. Každým rokem stoupá značně potřeba místa pro vystavovatele. Veletrh má krásné účelné novostavby, postavené v letech 1924—1926 nákladem přes 10 milionů franků. Ve čtyřech mohutných síních uspořádáno přísně podle odvětví je umístěno 20 průmyslových skupin. Švýcarský vzorkový veletrh se osvědčil jako praktické hospodářské zřízení, což potvrzuje zejména stálý vzrůst návštěvy z ciziny. Basilej se výtečně hodí za veletržní město pro mezinárodní obchodní styky, neboť má potřebné hospodářské, zeměpisné a dopravní podmínky.

OBECNÉ VYSVĚTLIVKY.

Jízdenky.

Jízdenky vydané Švýcarskou cestovní kanceláří ve Vídni a v Berlíně mají stejné ceny a stejné výhody, jako jízdenky koupené u nádražních pokladen ve Švýcarsku. Vydávají se:

a) jízdenky na jednu jízdu za normální sazbu s tříměsíční platností;

b) sešity pro okružní jízdy po Švýcarsku za snížené ceny pro cesty přes 300 km (viz kapitolu o doporučovaných cestách a výletech).

Tyto jízdenky platí 45 dní a sestavují se podle přání cestujícího. V době platnosti jízdenek může cestující bez nejmenších formalit přerušit jízdu jak často a jak dlouho se mu to hodí. Poskytuje se na ně asi 20 procentní sleva jízdného.

Sešity pro okružní jízdy vystavují se obecně jen pro souvislé trati. Aby se však návštěvníkům ve Švýcarsku umožnilo i pomocí sešitů na okružní jízdy podniknout pěkné výlety pěšky nebo přijet a odjet skrze různé pohraniční stanice, jsou zavedeny v těchto sešitech t. zv. spojovací kilometry, kterými se zachovává zásada jednoty, za něž se však nic neplatí. Spojovací kilometry nesmí ovšem přesahovat třetinu všech kilometrů jízdy, na něž byl sestaven sešit jízdenek.

Alpská pošta ve Švýcarsku.

Na příklad: Chce-li někdo přijet do Švýcarska z pohraniční stanice v Buchsu a odjet z pohraniční stanice v Chiasso a na své cestě po Švýcarsku jít pěšky z Gründelwaldu do Meiringen, nesmí spojovací kilometry uvedené v seznamu kuponů, které přicházejí v úvahu pro lístky v jeho sešitu: Buchs—Schuls-Tarasp, Schuls-Tarasp—Münster, Münster—Tirano, Tirano—Chiasso a Grindelwald—Meiringen přesahovat třetinu celkového počtu kilometrů v sešitě.

c) Generální předplatné pro libovolné jízdy na tratích důležitějších švýcarských železničních a lodních spojů.

Tento lístek opravňuje k libovolným jízdám na síti 5000 km. Na každém generálním předplatném musí být vlastnoruční podpis majitele. K objednávce se musí přiložit fotografie visitkového formátu. Cena i s rychlíkovou přirážkou činí:

	I. třída	II. třída	III. třída:
8 dní	142 franků	102 franků	77 franků
15 dní	192 ,,	137 ,,	102 ,,
30 dní	322 ,,	232 ,,	167 ,,

Do této ceny je zahrnut vklad 10 franků, který se vrátí, bylo-li generální předplatné včas vráceno.

Protože pro obstarání generálního předplatného v pohraničních stanicích je třeba doby nejméně dvou hodin a zastávka projíždějících vlaků v pohraničních stanicích proto nestačí pro koupi generální předplatní jízdenky, vydává Švýcarská cestovní kancelář ve Vídni, Schwarzenbergplatz 18 pro cestující, kteří nemohou napřed stanovit den, kdy přestoupí hranici, blanco předplatné, do něhož pohraniční stanice nebo kterákoli švýcarská stanice zapíše den, od něhož platí jízdenka.

d) Snížené společné jízdenky pro společnosti a školy.

Základni sazby švýcarských spolkových drah.

Základní sazby švýcarských spolkových drah za osobu a tarifní kilometr činí:

	jedna jízda			tam a zpět		
	I. tř.	II. tř.	III. tř.	I. tř.	II. tř.	III. tř.
	centimů					
za 1—210 tkm	15	10·5	7·5	24	16·8	12
,, 211—299 ,,	Stejnoměrně zvyšované částky až do sazby za 300 km					
,, 300 a více ,,	12	8·4	6	16·2	13·4	9·6

Tarifní kilometry jsou uvedeny v úředním jízdním řádu.

Rychlíkové přirážky.

Kdežto pevné a sestavované okružní jízdenky a generální předplatné platí také pro rychlíky, nutno pro obyčejné jízdenky uvedené pod a) koupit lístek pro rychlíkovou přirážku, která činí za

			I. tř.	II. tř.	III. tř.
1 pásmo	1— 50 km	franků	1·—	—·75	—·50
2 pásma	51—100 km	„	2·—	1·50	1·—
3 „	101—150 km	„	3·—	2·25	1·50
4 „	151 a více km	„	4·—	3·—	2·—

Jízdenky platí od data vyraženého razítkem Švýcarské cestovní kanceláře a cestující může si je sám stanovit.

Cestující, který má jízdenku s útržkem pro poštovní auto, má si zajistit místo u poštovního úřadu nebo na stanici odjezdu, buď poštovním lístkem, telefonem, telegramem a udat při tom číslo svého poštovního útržku.

Arosa.

Jízdenky zahraničních drah.

Švýcarská cestovní kancelář ve Vídni a v Berlíně vydává pro pohodlí cestujícího obecenstva též jízdenky na rakouské, německé a italské přilehlé trati. Ani na tyto jízdenky se nevybírá přirážka k oficiálním cenám, za jaké je lze koupit na nádraží.

Objednávání jízdenek.

Švýcarská úřední cestovní kancelář dodává také jízdenky obratem pošty, zašle-li se napřed jízdné nebo na dobírku. Doporučuje se však v plné sezoně v měsíci červnu, červenci a srpnu objednat lístky pokud možno brzy; též lístky pro spací vozy se opatří cestujícím za původní cenu.

Přerušení jízdy.

Cestující mají právo beze všech formalit kdykoli a v kterémkoli nádraží na své cestě přerušit jízdu. Z tohoto pravidla je několik vyjímek, jež jsou zvlášť poznamenány na jízdence pro tuto trať.

Alpské jezerní lázně Flims.

St. Moritz.

Slevy pro děti.

Děti do čtyř let v průvodu dospělých jezdí bezplatně, nežádá-li se pro ně zvláštního místa. Od 4. do 12. roku věku platí se za děti poloviční jízdné ve všech vozových třídách. Na generální předplatné se tyto slevy jízdného nedávají.

Na rakouských a německých drahách jezdí děti volně do 4 let a platí se za ně poloviční jízdné ve věku od čtyř do deseti let.

Vrácení jízdného.

Může-li cestující zakoupených jízdenek užít jen zčásti a proto chce uplatnit nárok na vrácení jízdného, musí to ohlásit a dát si potvrdit ve stanici, kde chce přerušit jízdu nebo změnit směr cesty.

Zavazadla.

Za zapsané zavazadlo (100 kg) se platí:

10 km	1·68 franků	100 km	10·78 franků
20 ,,	2·69 ,,	200 ,,	17·38 ,,
30 ,,	3·70 ,,	300 ,,	20·38 ,,
40 ,,	4·71 ,,	400 ,,	22·25 ,,
50 ,,	5·72 ,,	500 ,,	24·12 ,,

Ruční zavazadla.

Menší, lehké předměty, pokud neohrožují život nebo majetek spolucestujících, lze až do váhy 10 kg vzíti s sebou do osobních vozů volně bez poplatků jako ruční zavazadla. Za sáňky a lyže se rovněž neplatí.

Pojišťování zavazadel.

Opatrný cestující neopomene pojistit svá zavazadla a chrání se tak nejen od ztráty, nýbrž i poškození a rozbití. Bližší zprávy podá Švýcarská cestovní kancelář.

Celní prohlídka.

Zapsaná zavazadla se prohlížejí ve švýcarských pohraničních stanicích. Cestovní svršky se revidují v těchto švýcarských místních celnicích: Bern, Chur, Interlaken (otevřena jen od 1. června do 31. srpna), Lausanne, La Chaux de Fonds, Le Locle-gare, Locarno, Lugano, Lucern, Montreaux, Neuchâtel, St. Gallen, St. Moritz (otevřeno jen od 20. června do 10. září a v zimní sezoně, zpravidla od 15. prosince do 10. března), Vevey, Winterthur, Curych. Zavazadla odbavená do Bernu, Churu, Interlaken, Lausanne, Lugana, Lucernu, Montreaux, St. Gallen, St. Moritz, Vevey, Winterthuru nebo Curychu, není-li cestující přítomen při celní prohlídce, se posílají na celnice v těchto stanicích a tam se provede jejich celní odbavení, v St. Moritzi ovšem jen v sezoně.

Cestovní zavazadlo odbavené přímým transitem přes Švýcarsko švýcarské celní úřady neprohlížejí.

Samaden.

Berninská dráha.

Celní prohlídka ručních zavazadel provádí se na hranicích. Prohlídky se obvykle provádějí velmi rychle a celní úředníci vycházejí vstříc obecenstvu.

Tabák.

Je dovolen bezcelný dovoz 20 doutníků nebo 100 cigaret nebo 100 g tabáku. Má-li cestující zároveň doutníky, cigarety a tabák, počítá se jeden doutník za 5 cigaret nebo 5 g tabáku. Obyvatelé pohraničních hospodářských pásem smějí však pro vlastní spotřebu provážet bezcelně jen čtvrtinu tohoto množství tabáku a tabákových výrobků.

Skupina stromů ve švýcarském Národním parku.

Celní odbavování kol a motorových vozidel.

I. Kola.

Kola smí se do Švýcarska přechodně dovézt jen na kontrolní lístek, složí-li se clo. Kontrolní lístky platí jeden rok. Záloha 25 franků se vrátí, vyveze-li se kolo opět v době, na kterou platí lístek. Členové cyklistických svazů uznaných celní správou mohou na svou legitimaci volně dovážet kola, jsou-li ovšem určena opravdu k opětnému vývozu.

II. Motorová vozidla solo nebo s přívěsným vozíkem.

Motocykly, jež dovezou turisté, kteří nejsou členy svazů uznaných celní správou, se odbavují na kontrolní lístek nebo průvodní list a musí se na ně složit záloha na clo 1·50 franků za kg váhy. Při vývozu se složená částka vrátí.

Schuls-Tarasp a Vulpera.

Je-li cestující členem uznaného svazu, nemusí složit celní částku. Celní úřad v místě přechodu přes hranice dá mu kontrolní lístek pro motocykly platný na běžný rok; příslušný svaz ručí v tom případě za clo. Turista může však použít též triptyku nebo sešitu pro pohraniční přechody, dává-li přednost tomuto druhu odbavování. O zatímních vstupních listech pojednává odstavec III/c.

III. Obyčejné osobní automobily.

Automobily, které přechodně dovezou do Švýcarska osoby usazené v cizině, mohou se odbavovat takto:

a) na volný list.

Automobily se odbaví na volný pas, když se složí celní částka a dovozce nemá triptyku nebo sešitu pro přechod hranic, chce-li se zdržet ve Švýcarsku déle než deset dní. Tento průkaz platí rok ode dne vystavení. Složená celní částka se vrátí tomu, kdo na výstupní celní stanici se vykáže tímto průkazem a zároveň předvede vozidlo.

b) Triptykem nebo sešitem pro pohraniční styk.

1. Švýcarské a zahraniční svazy uznané celní správou mohou svým členům bydlícím v cizině vystavit triptyky pro přechodný pobyt ve Švýcarsku. Švýcarský automobilový klub nebo Švýcarský Touringklub ručí za clo z automobilů, pro něž byl vystaven švýcarský triptyk.

Triptyk platí jeden rok ode dne, kdy byl vystaven svazem. V té době může naň automobilista několikrát přejet hranice. Tato listina musí se před vypršením platnosti odevzdat švýcarskému výstupnímu celnímu úřadu k výmazu; odpovědný svaz může jej také zrušit na zatímní výstupní visum a netřeba při tom předvádět vozidlo, na které byl vystaven triptyk.

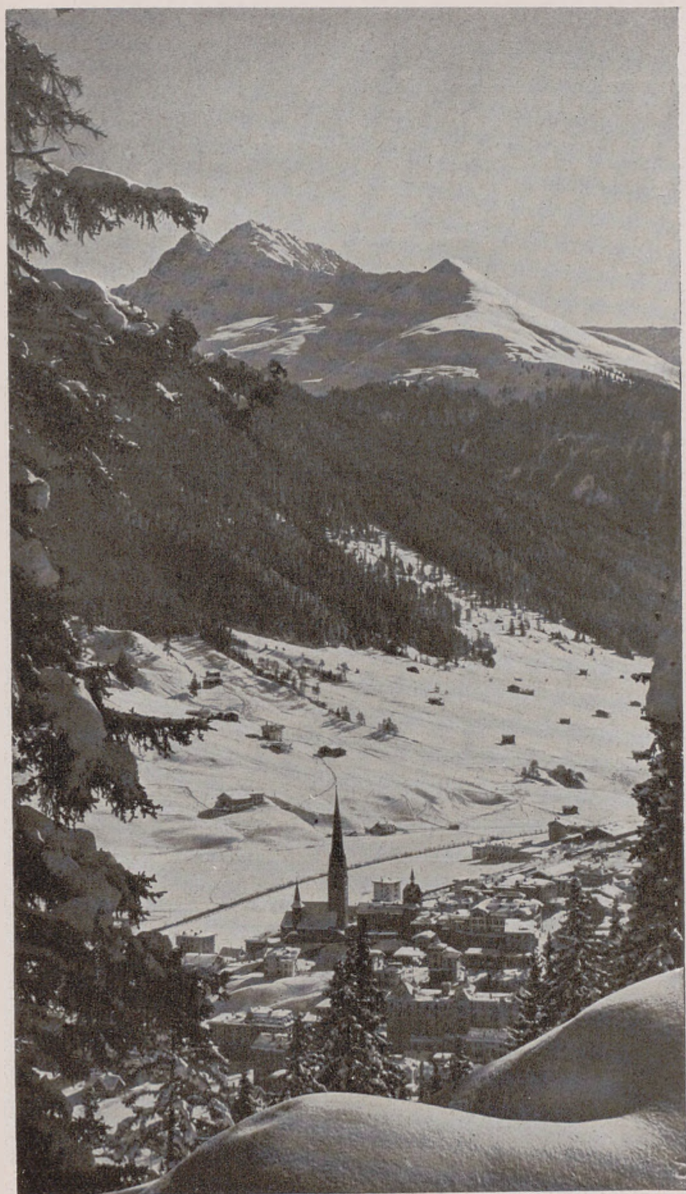
2. Automobilistům, kteří chtějí jet do několika zemí, lze místo zvláštních triptyků pro každou zemi vystavit sešit pro přechody hranic, který platí pro několik států. Tento sešit mohou také vystavovat svazy uznané celní správou a ručí za něj oba zmíněné švýcarské kluby. Platí jeden rok ode dne, kdy jej svaz vystavil.

c) Zatímním vstupním listem.

Motocyklistům a automobilistům, kteří nejsou členy uznaných svazů a nemají legitimace nebo triptyku se vydává zatímní vstupní list na 5—10 dní, nesloží-li raději clo. Zatímní vstupní list se vydává každému návštěvníku automobilistovi za poplatek 2 franků a ručí zaň švýcarská cestovní ústředna v Curychu, Švýcarský automobilový klub a Švýcarský Touringklub.

Obecné poznámky.

Celní zřízenci jsou povinni zjistit, má-li cizí automobilista mezinárodní jízdní průkaz. Automobilisty, kteří se nemohou dostatečně vykázat, jsou povinni odmítnout.

Davos.

Pasy.

K cestě do Švýcarska je dosud třeba platného cestovního pasu vystaveného vlastním státem. Podle ujednání mezi Švýcarskem a Rakouskem, Československem a Německem bylo zrušeno visum pro příslušníky těchto států. Jen osoby, které chtějí ve Švýcarsku nastoupit místo, musí před příjezdem požádat příslušný konsulát o povolení k nastoupení místa a vyčkat v cizině, až dostanou toto povolení.

Ohlašovací povinnost.

Cizinci, kteří chtějí pobýti déle než 8 dní ve Švýcarsku, musí se nejpozději osmý den[1]) po přestoupení hranic přihlásit na policejním úřadě v místě svého pobytu a předložit své průkazy. Přihláška se zaznamená do průkazu.

Cizinci, kteří přijeli pro jiný účel než k přesídlení nebo za výdělečnou činností[2]) a bydlí v hostincích, hotelích, pensionátech, sanatoriích nebo podobných ústavech, jsou první tři měsíce[1]) po přechodu hranic zproštěni povinnosti hlásit se u místní policie.

Cizincům se doporučuje zachovávat tato ustanovení, chtějí-li si ušetřit nepříjemností.

Poštovní sazby.

Dopisy do 250 g v místním obvodu (10 km)	10 centimů
dopisy do 250 g ve Švýcasku	20 centimů
dopisy do 20 g do ciziny	30 centimů
poštovní lístky a pohlednice ve Švýcarsku	10 centimů
poštovní lístky do ciziny	20 centimů

Telegrafní sazby.

Základní telegrafní sazba ve vnitrozemské dopravě je 60 centimů a 5 centimů za každé slovo; ve styku s cizinou se platí mimo základní sazbu 60 centimů do Rakouska 13 centimů, do Maďarska, Československa a Jugoslavie 22·5 centimů, do Německa 16 centimů, do Bulharska a Rumunska 30 centimů, do Turecka 60 centimů.

Taxy (dávky).

Za pobyt ve Švýcarsku se obvykle neplatí dávky. Jen v několika velkých lázních se vybírá mírná lázeňská taxa na krytí nákladů, jichž vyžaduje udržování lázeňského a sportovního zařízení a pořádání slavností. Lázeňský host obvykle dostává za tuto dávku volnou

---

[1]) Tedy i tehdy, když pobyt v nynějším místě pobytu netrvá ještě tak dlouho.

[2]) Výdělečná činnost je každá činnost za úplatu, obchodní nebo jiná činnost, přednášky, založení obchodního podniku, činnost jako zaměstnanec (včetně volontérů), obchodní cestující, pěvec a p.

Zima v Graubünden.

vstupenku do různých zábavních místností a podniků jako lázeňských domů, kasin a pod.

Informační kanceláře.

Všechna města a turistická místa ve Švýcarsku mají informační kanceláře (cestovní kanceláře), které mají zpravit cestujícího o všem, co je záhodno vědět o místě a okolí. Tyto kanceláře mají veliký výběr propagačního materiálu o příslušném kraji, mají průvodce, plány, tiskopisy, fotografie, obrazy, sportovní příručky, lékařská pojednání a jiné, jež vydávají zdarma.

Předpisy o psech, které veze s sebou cestující.

Pro lovecké, domácí a přepychové psy netřeba nyní zvláštního povolení. Doporučuje se však opatřit si potvrzení úředního zvěrolékaře ve svém domovském okresu, že tam není zvířecích nakažlivých nemocí. Protože v nástupních státech je dosti rozšířena vzteklina, lze vždy očekávat mimořádná opatření.

MÁ SE KUPOVAT JÍZDENKA VE ŠVÝCARSKÉ CESTOVNÍ KANCELÁŘI NEBO U NÁDRAŽNÍ POKLADNY NA HRANICÍCH?

Rozumné je koupit si jízdenku před odjezdem a zkušený cestující nezanedbá tohoto pravidla. Tím získá především čas za jízdy, jehož bývá nedostatek při příjezdu do pohraničního nádraží. Je zde celní prohlídka, někdy je třeba změnit peníze a konečně je docela příjemné zotavit se za krátkého pobytu z dlouhé jízdy. Má-li vlak zpoždění, uplatní se tato výhoda už tím, že někdy umožní stihnout ještě spojení.

Zkušení cestující rádi si proto kupují jízdenky před odjezdem. Proto švýcarské železniční správy, které se snaží všemožně usnadnit cestování, zařídily ve velkých zahraničních dopravních střediscích vlastní výdejny jízdenek.

NĚKOLIK VYBRANÝCH CEST A VÝLETŮ.

Pro volbu cestovních plánů, které zde uvádíme, je dobře prohlédnout si ony trati na švýcarské mapce připojené k průvodci.

Tyto cesty lze ovšem vykonat též opačným směrem, stejně je lze podle libosti jinak sestavit. Jsou to jen návrhy a podávají cestujícímu nejznámější a nejoblíbenější cesty a pamětihodnosti, i když se ani přibližně nemohou zmínit o všech krajích, které stojí za zmínku a úvahu. Též pamětihodnosti jednotlivých míst a výlety z nich lze uvést jen neúplně. Kdo má zájem o podrobnosti, nechť si vyžádá důkladnou místní literaturu.

Ceny, které zde uvádíme pro jednotlivé cesty, týkají se výhradně švýcarských tratí a obsahují asi 20 procentní slevy; tyto jízdenky

vydává Švýcarská cestovní kancelář v libovolných kombinacích. Do jízdenek lze přibrat též ústřižky pro poštovní auto a lodní lístky a jsou rovněž levnější.

Při objednávce jízdenek stačí udat cestovní kanceláři plán cesty.

Na příklad: Připravte mi kombinovaný okružní lístek .... třídy, platný pro odjezd .... podle .... cesty číslo .... Vyzvednu si lístek dne .... (pošlete mi jej na dobírku).

Jméno: Adresa: Datum:
Podpis:

I. cesta. Nejméně osmidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Chur—Arosa—Chur—Bad Ragaz—Buchs. Jízdné: druhou třídou 67·80 franků, třetí třídou 39 franků.

1. a 2. den: Vídeň—Schuls-Tarasp-Vulpera (z Landecku poštovním autem); pamětihodnosti: zámek Tarasp, léčivé prameny.

Výlety na celý den a polodenní:

Lázně Sinestra, švýcarský Národní park, Fetan.

3. a 4. den: Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz; pamětihodnosti: museum Segantini, museum engadinské, šikmá věž.

Denní a polodenní výlety:

Celerina, jezero Statz, Pontresina, Morteračský ledovec, Alp Grüm, Poschiavo, Muottas—Muraigl, Hahnensee, Corviglia, Fuorcla-Surley, Maloya, švýcarský Národní park, Münstertal, Fextal.

5. den: St. Moritz—Thusis, rokle Viamala, Chur (drahou) nebo St. Moritz—Julierpass—Lenzerheide—Chur (poštovním autem) nebo St. Moritz—Julierpass—Tiefenkastel (poštovním autem)—Thusis—Chur (drahou); pamětihodnosti: Rätské museum, dvůr, pavilon.

Denní a polodenní výlety:

Lázně Passugg, Maladers, Tschiertschen, Malans-Maienfeld.

6. den: Chur—Arosa—Chur.

7. den: Chur—Lázně Ragaz; pamětihodnosti: thermální plovárna.

Denní a polodenní výlety:

Rokle Tamina, lázně Pfäffers, Vätisské údolí, Flumské hory, údolí bílých jedlí.

8. den: Lázně Ragaz—Sargans—Buchs—Vídeň.

II. cesta. Nejméně devítidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Tirano—Pontresina—Samaden—Filisur—Davos—Klosters—Landquart—Lázně Ragaz—Sargans—Buchs. Jízdné: druhou třídou 102·30 franků, třetí třídou 56·05 franků.

1. až 4. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz: stejně jako I. cesta 1. až 4. dne.

5. den: St. Moritz—Tirano—Pontresina.

Denní a polodenní výlety:

Stejné jako ze St. Moritze: I. cesta, 3. a 4. den.

6. a 7. den: Pontresina—Samaden—Filisur—Davos.

Denní a polodenní výlety:

Schatzalp—Strelaalp—vodopád Flüela, vodopád Sertig—Monstein.

8. den: Davos—Klosters.

9. den: Klosters—Landquart—Lázně Ragaz—Sargans—Buchs; pamětihodnosti a výlety v lázních Ragaz: Stejné jako 7. den I. cesty.

III. cesta. Nejméně desetidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Andermatt—Göschenen—Flüelen—Lucern—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 90·90 franků, třetí třídou 57·25 franků.

1. až 4. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz: stejné jako 1. až 4. den I. cesty.

5. den: St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Andermatt (drahou) nebo St. Moritz—Reichenau (drahou)—Flims—Ilanz (poštovním autem)—Disentis—Andermatt (drahou).

6. až 8. den: Andermatt—Göschenen—(schöllenská rokle—Ďáblův most)—Altdorf (pomník Tellův)—Flüelen—Lucern (Flüelen—Lucern lodí nebo drahou); pamětihodnosti v Lucernu: Lví pomník, ledovcová zahrada, vodní věž, hradní kostel, alpská zahrada, lázeňský dům, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Gütsch, Sonnenberg, Lucern—Vitznau—Rigi (východ slunce)—Vitznau—Lucern, druhou třídou 18·40 franků, třetí třídou 17·70 franků; Lucern—Engelberg—Lucern, druhou třídou 14·85 franků, třetí třídou 9·05 franků; Lucern—Bürgenstock—Stansstad—Lucern, druhou třídou 5·85 franků, třetí třídou 3·65 franků; Lucern—Stanserhorn—Lucern, druhou třídou 12 franků, třetí třídou 9·90 franků; Lucern—Seelisberg—Brunnen—Lucern, druhou třídou 9·10 franků, třetí třídou 6·90 franků; Lucern—Brunnen—Morschach a zpět.

druhou třídou 9·90 franků, třetí třídou 7·70 franků; okružní plavba na Vierwaldstättském jezeře s prohlídkou Tellovy skály a Rütli, druhou třídou 9·70 franků, třetí třídou 6·90 franků.

9. den: Lucern—Curych; pamětihodnosti: zemské museum, vysoké školy, hudební síň, městské divadlo, chrám, Dolder (golf, východ slunce), curyšský vrch, hora Uetli, lázeňský dům, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Okružní plavba po jezeře s prohlídkou ostrova Ufenau a zámku Rapperswil, druhou třídou 6·10 franků, třetí třídou 4·40 franků; Curych—Schaffhausen (rýnské vodopády)—Curych, druhou třídou 8·60 franků, třetí třídou 6·10 franků.

10. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

IV. cesta. Nejméně dvanáctidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Acquarossa—Bellinzona—Lugano—Bellinzona—Gotthardt—Fluelen—Lucern—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou: 110·60 franků, třetí třídou 74·65 franků.

1. až 4. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz: stejně jako prvého až čtvrtého dne I. cesty.

5. den: St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis (radiové prameny).

Denní a polodenní výlety:

Teniger, Truns, Medels, Tavetsch, Oberalp.

6. a 7. den: Disentis—Acquarossa (lázně, poštovní auto)—Bellinzona—Lugano; pamětihodnosti: museum Caccia, historické museum, pomník neodvislosti, lázeňský dům, katedrála sv. Vavřince, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Tesserete, Cadro, Monte San Salvatore, Monte Bré, Monte Generoso, Gandria, Morcote, Ponte Tresa, Locarno.

8. a 9. den: Lugano (Gotthardská dráha)—Flüelen—Lucern; pamětihodnosti a výlety v Lucernu: stejné jako při III. cestě, 6. až 8. den.

Denní a polodenní výlety na Gotthardské trati:

Z Bellinzony do Locarna a Mesocco, z Biascy do Acquarosy, z Ambri—Piotty do Piory, z Göschenen na Göscheneralp, z Amstegu do Maderanského údolí, z Flüelen nebo Altdorfu na průsmyk Klausen.

10. a 11. den: Lucern—Curych: viz III., 9. den.

12. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

V. cesta. Nejméně čtrnáctidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Andermatt—Göschenen—Flüelen—Lucern—Meiringen—Brienz—Interlaken—Spiez—Thun—Bern—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 111·85 franků, třetí třídou 71·75 franků.

1. až 8. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz — Thusis — Reichenau — Disentis — Andermatt—Göschenen—Flüelen—Lucern: viz III. cestu, 1. až 8. den.

9. den: Lucern—Meiringen.

Denní a polodenní výlety.:

Roklina Aary, reichenbašské vodopády, vodopád Handeck, Grimselpass, Grosse Scheidegg.

10. a 11. den: Meiringen—Brienz—Interlaken (Brienz—Interlaken drahou nebo lodí); pamětihodnosti v Interlaken: pláž, lázeňský dům.

Denní a polodenní výlety:

Velký a malý Rugen, Harder, Heimwehfluh; Interlaken—Beatenbucht—Beatushöhlen—Beatenberg a zpět (Interlaken—Beatenbucht drahou, zpět lodí), druhou třídou 6·45 franků, třetí třídou 5·50 franků; Interlaken—Spiez—Mülenen—Niesen—Kulm a zpět, druhou třídou 11·70 franků, třetí třídou 10·10 franků; okružní plavba na Thunském jezeře: Interlaken—Thun a zpět, druhou třídou 6·80 franků, třetí třídou 4·90 franků; Interlaken—Spiez—Kandersteg (Oeschinenské jezero) a zpět, druhou třídou 11·80 franků, třetí třídou 8·50 franků; Interlaken—Schynige Platte a zpět, druhou třídou 8·50 franků, třetí třídou 7·65 franků; Interlaken—Lauterbrunnen (staubašský a trümmelbašské vodopády)—Mürren a zpět, druhou třídou 12·80 franků, třetí třídou 10·10 franků; Interlaken — Grindelwald — Kleine Scheidegg — Lauterbrunnen — Interlaken, druhou třídou 25·60 franků, třetí třídou 16·45 franků; Interlaken—Lauterbrunnen — Wengen — Kleine Scheidegg — Jungfraujoch — Grindelwald—Interlaken, druhou třídou 61·60 franků, třetí třídou 52·45 franků.

12. den: Interlaken—Spiez—Thun—Bern; pamětihodnosti: spolkový palác, věž se zvonkovou hrou, velké a malé šance, památník světové pošty, umělecko-historické museum, přírodovědecké museum, historické museum, most přes Aaru, sklepy, lázeňský dům, medvědí příkop, chrám.

Denní a polodenní výlety:

Gurten, Schwarzenburg, Emmental, Murten, Freiburg, lázně Gurnigel, Neuchâtel.

13. den: Bern—Curych; pamětihodnosti a výlety jako devátého dne III. cesty.

14. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

VI. cesta. Nejméně patnáctidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Flims — Ilanz — Disentis — Andermatt — Gletsch — Meiringen — Interlaken — Spiez — Thun — Bern — Lucern — Curych — Buchs. Jízdné: druhou třídou 118·75 franků, třetí třídou 84·10 franků.

1. až 4. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz: viz I. cestu, 1. až 4. den.

5. a 6. den: St. Moritz—Thusis—Reichenau (drahou)—Flims (poštovním autem).

Denní a polodenní výlety:

Laax, Brigels, Fidaz, Flimserstein, Vals, Obersaxen.

7. den: Flims—Ilanz (poštovním autem)—Disentis—Andermatt (drahou).

8. den: Andermatt — Furka — Gletsch — Grimselpass — Meiringen (poštovním autem); výlety z Meiringen: viz V. cestu, 9. den.

9. a 10. den: Meiringen—Brienz—Interlaken: stejně jako 10. a 11. den V. cesty.

11. den: Interlaken—Spiez—Thun—Bern: stejně jako 12. den V. cesty.

12. a 13. den: Bern—Lucern: pomětihodnosti a výlety: stejně jako 6. až 8. den III. cesty.

14. den: Lucern—Curych: stejně jako 9. den III. cesty.

15. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

VII. cesta. Nejméně sedmnáctidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Andermatt—Gletsch—Brig—Visp—Zermatt—Visp—Brig—Kandersteg (lötschberská trať)—Spiez—Interlaken—Brienz—Meiringen—Lucern—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 157·75 franků, třetí třídou 103·20 franků.

1. až 5. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—Reichenau—Disentis—Andermatt: stejně jako 1. až 5. den III. cesty.

6. a 7. den: Andermatt—Gletsch (poštovním autem)—Brig—Visp—Zermatt (drahou).

Denní a polodenní výlety:

Riffelalp, Staffelalp, Gornergrat (22 franků).

8. až 10. den: Zermatt—Visp—Brig—Kandersteg (lötschberská trať)—Spiez—Interlaken; pamětihodnosti a výlety: stejně jako 10. a 11. den V. cesty.

Denní a polodenní výlety na lötschberské trati:

Z Goppensteinu do lötschského údolí, z Kanderstegu na Oeschinenské a Modré jezero, z Frutigen na Adelboden.

11. a 12. den: Interlaken—Brienz—Meiringen; výlety stejné jako 9. den V. cesty.

13. a 14. den: Meiringen—Lucern; pamětihodnosti a výlety stejné jako 6. až 8. den III. cesty.

15. a 16. den: Lucern—Curych: stejně jako 9. den III. cesty.

17. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

VIII. cesta. Nejméně dvacetidenní.

Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz—Thusis—San Bernardino—Mesocco—Bellinzona—Lugano—Bellinzona—Locarno—Domodossola—Brig—Martigny—Montreux—Lausanne—Ženeva—Lausanne—Montreux—Zweisimmen—Spiez—Interlaken—Brienz—Meiringen—Lucern—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 169·55 franků, třetí třídou 116·15 franků

1. až 4. den: Vídeň—Landeck—Pfunds—Schuls-Tarasp-Vulpera—St. Moritz: stejně jako 1. až 4. den I. cesty.

5. den: St. Moritz—Thusis (drahou)—Viamala—San Bernardino—Mesocco (poštovním autem)—Bellinzona (drahou); pamětihodnosti: Tessinský pomník, zámky Uři, Schwyz a Unterwalden.

6. den: Bellinzona—Lugano—Bellinzona: pamětihodnosti a výlety z Lugana stejné jako 6. a 7. den IV. cesty.

7. den: Bellinzona—Locarno; pamětihodnosti: Madonna del Sasso, kastel, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Ascona, Brissago, údolí Maggia a Verzasca.

8. den: Locarno—Domodossola—Brig.

9. a 10. den: Brig—Visp—Leuk—Sierre—Sion—Martigny.

Denní a polodenní výlety:

Martigny—Vallorcine—gare (Chamonix) a zpět, druhou třídou 26·60 franků, třetí třídou 17·20 franků; Martigny—Orsieres—Velký Svatý Bernard a zpět, druhou třídou 31·60 franků, třetí třídou 28 franků; Martigny—Champex a zpět (poštovním autem) 12 franků.

Denní a polodenní výlety na simplonské trati:

Z Vispu na Zermatt (Gornergrat); ze Stalden na Saas—Fee (poplatek za mezka 20 franků); z Leuku do lázní Leuku; ze Sierry do Montana—Vermaly a Val d'Anniviers; ze Sionu do Val d'Hérens.

11. den: Martigny—Montreux; pamětihodnosti: pomník císařovny Alžběty, zámek Chillon, lázeňský dům, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Glion, Caux, Gorge de Chauderon, Les Avants, Rochers de Naye, druhou třídou 22·60 franků, třetí třídou 15·10 franků; další výlety jsou uvedeny pro 12. a 13. den.

12. a 13. den: Montreux—Lausanne; pamětihodnosti: palác spolkového soudu, katedrála, lázeňský dům, Casino de Lausanne—Ouchy, Tour de l'Ale, chrám sv. Františka, umělecké museum, archeologické museum, palác de Rumine, pláž.

Denní a polodenní výlety:

Signal des Grandes Roches, zámek la Sarraz, zámek Chillon, Signal et Foret Sauvabelin, Ouchy, Lausanne—Vevey—Les Pléiades a zpět, druhou třídou 8·75 franků, třetí třídou 7·20 franků; Lausanne—Montreux—Rochers de Naye a zpět, druhou třídou 27·30 franků, třetí třídou 18·40 franků; Lausanne—Aigle—Leysin a zpět, druhou třídou 15·50 franků, třetí třídou 13·30 franků; Lausanne—Aigle—Les Diablerets a zpět, druhou třídou 22·90 franků, třetí třídou 16·10 franků; Lausanne—Aigle—Le Sépey a zpět, druhou třídou 17·90 franků, třetí třídou 12·80 franků; Lausanne—Aigle—Monthey—Champéry a zpět, druhou třídou 25·50 franků, třetí třídou 16·10 franků; Lausanne—Bex—Villars nebo Chesieres a zpět, druhou třídou 16·60 franků, třetí třídou 13·90 franků; Lausanne—Martigny—Valorcine-gare (Chamonix) a zpět, druhou třídou 39·10 franků, třetí třídou 26·10 franků; Lausanne—Palézieux—Châtel St. Denis—Bulle—Breyerz—Montbovon—Montreux—Lausanne, druhou třídou 17·75 franků, třetí třídou 11·55 franků.

14. den: Lausanne—Ženeva; pamětihodnosti: katedrála, sad des Eaux-Vives, lázeňský dům, museum Rath, Ariana, městské divadlo, anglická zahrada, Bruncvíkův pomník.

15. a 16. den: Ženeva—Lausanne—Montreux (drahou nebo lodí)—Zweisimmen—Spiez—Interlaken; pamětihodnosti a výlety stejné jako 10. a 11. den V. cesty.

17. a 18. den: Interlaken—Brienz—Meiringen—Lucern; pamětihodnosti a výlety z Meiringen stejné jako 9. den V. cesty; z Lucernu stejné jako 6. až 8. den III. cesty.

19. den: Lucern—Curych: viz 9. den III. cesty.

20. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

IX. cesta. Nejméně osmidenní.

Buchs—Curych—Lucern—Vitznau—Rigi—Vitznau—Flüelen—Göschenen—Andermatt—Disentis—Chur—Arosa—Chur—lázně Ragaz—Sargans—Buchs. Jízdné: druhou třídou 86·15 franků, třetí třídou 57·25 franků.

1. a 2. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych; pamětihodnosti a výlety stejné jako 9. den III. cesty.

3. den: Curych—Lucern: pamětihodnosti a výlety stejné jako 6. až 8. den III. cesty.

4. den: Lucern—Vitznau—Rigi (východ slunce).

5. den: Rigi—Vitznau—Flüelen; pamětihodnosti: zámek Rudenz, farní kostel.

Denní a polodenní výlety:

Axenstrasse, Tellova kaple, Bürglen, Rütli—Altdorf.

6. den: Flüelen—Göschenen—Andermatt—Disentis—Chur; pamětihodnosti a výlety stejné jako 5. a 6. den I. cesty.

7. den: Chur—Arosa—Chur.

8. den: Chur—lázně Ragaz—Sargans—Buchs—Vídeň; pamětihodnosti a výlety stejné jako 7. den I. cesty.

X. cesta. Nejméně devítidenní.

Buchs—Curych—Bern—Lausanne—Ženeva—Lausanne—Yverdon—Ste. Croix—Yverdon—Neuchâtel—Biel—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 82·80 franků, třetí třídou 59·20 franků.

1. a 2. den: Vídeň—Buchs—Curych: stejné jako 1. a 2. den IX. cesty.

3. den: Curych—Bern; pamětihodnosti a výlety stejné jako 12. den V. cesty.

4. a 5. den: Bern—Lausanne—Ženeva; pamětihodnosti a výlety z Lausanne stejné jako 12. a 13. den VIII. cesty, ze Ženevy stejné jako 14. den VIII. cesty.

6. den: Ženeva—Lausanne—Yverdon (lázně, zámek Grandson)—Ste. Croix.

7. den: Ste. Croix—Yverdon—Neuchâtel; pamětihodnosti: zámek, museum krásného umění.

Denní a polodenní výlety:

Chaumont, Petrský ostrov, Murten.

8. den: Neuchâtel—Biel—Curych; pamětihodnosti: stejné jako 9. den III. cesty.

9. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

XI. cesta. Nejméně desetidenní.

Buchs—Curych—Lucern—Vitznau—Rigi—Vitznau—Flüelen— Altdorf— Klausen — Linthal — Glarus — Ziegelbrücke — Weesen—Ziegelbrücke — Uznach — Wattwil — Herisau — St. Gallen — Rorschach— St. Margrethen. Jízdné: druhou třídou 61·30 franků, třetí třídou 51·25 franků.

1. až 5. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych—Lucern—Vitznau—Rigi—Vitznau—Flüelen: stejně jako 1. až 5. den IX. cesty.

6. a 7. den: Flüelen—Altdorf—Linthal (Altdorf—Linthal poštovním autem)—Braunwald—Linthal—Glarus (Klöntalské jezero).

8. a 9. den: Glarus—Ziegelbrücke—Weesen (výlet do Amden)—Ziegelbrücke—Uznach—Wattwil—Herisau—St. Gallen; pamětihodnosti: klášter, dóm, klášterní knihovna, umělecké museum, vlastenecké museum, hudební síň, obora, Rosenberg, Freudenberg.

Denní a polodenní výlety:

St. Gallen—Trogen—St. Gallen, 2·40 franků; St. Gallen—Herisau—Urnäsch—Appenzell (Wasserauen, dráha na Säntis)—Gais—St. Gallen, druhou třídou 6·85 franků, třetí třídou 4·95 franků.

10. den: St. Gallen—Rorschach (výlet do Heiden) — Sankt Margrethen—Bregenz—Feldkirch—Vídeň.

XII. cesta. Nejméně jedenáctidenní.

Buchs —Curych — Lucern — Alpnachstad — Pilát — Alpnachstad — Lucern — Meiringen — Brienz — Interlaken — Spiez — Thun — Bern — Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 71·25 franků, třetí třídou 55·20 franků.

1. až 3. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych—Lucern: stejně jako 1. až 3. den IX. cesty.

4. den: Lucern—Alpnachstad—Pilát (východ slunce).

5. den: Pilát: Alpnachstad—Lucern.

6. a 7. den: Lucern—Meiringen—Brienz—Interlaken: stejné jako 9. až 11. den V. cesty.

8. den: Interlaken—Spiez—Thun (zámek, lázeňský dům, historické museum).

9. a 10. den: Thun—Bern—Curych; pamětihodnosti a výlety z Bernu stejné jako 12. den V. cesty, z Curychu stejné jako 9. den III. cesty.

11. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

XIII. cesta. Nejméně dvanáctidenní.

Buchs—Curych—Bern—Spiez—Interlaken — Spiez — Kandersteg (lötschská trať)—Brig—Visp—Zermatt—Visp—Brig—Domodossola Locarno—Lugano— (gotthardská trať)—Flüelen—Zug—Curych—Buchs. Jízdné: druhou třídou 135·85 franků, třetí třídou 92·65 franků.

1. a 2. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych: stejně jako 1. a 2. den IX. cesty.

3. den: Curych—Bern: pamětihodnosti a výlety stejné jako 12. den V. cesty.

4. a 5. den: Bern—Thun—Spiez—Interlaken; pamětihodnosti a výlety stejné jako 8. den XII. cesty; z Interlaken: stejně jako 10. a 11. den V. cesty.

6. a 7. den: Interlaken—Spiez—Kandersteg—Brig—Visp—Zermatt: stejně jako 8. až 10. den VII. cesty.

8. den: Zermatt—Visp—Brig—Domodossola—Locarno: pamětihodnosti a výlety stejné jako 7. den VIII. cesty.

9. den: Locarno—Bellinzona—Lugano; pamětihodnosti a výlety z Bellinzony stejné jako 5. den VIII. cesty, z Lugana stejné jako 6. a 7. den IV. cesty.

10. a 11. den: Lugano—gotthardská trať—Flüelen—Zug—Curych; pamětihodnosti a výlety na gotthardské trati stejně jako 8. a 9. den IX. cesty, z Curychu stejně jako 9. den III. cesty.

12. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

XIV. cesta. Nejméně třináctidenní.

Buchs—Curych—Lucern—Stansstad—Stanserhorn—Stans—Stansstads—Lucern—Meiringen—Brienz—Interlaken—Spiez—Kandersteg (lötschká trať)—Brig—Visp—Zermatt—Gornergrat—Zermatt—Visp—Brig—Gletsch—Andermatt—Disentis—Chur—Lázně Ragaz—Sargans—Buchs. Jízdné: druhou třídou 155·20 franků, třetí třídou 114 franků.

1. až 3. den: Buchs—Sargans—Curych—Lucern: stejně jako 1. až 3. den IX. cesty.

4. den: Lucern—Stansstad—Stans—Stanserhorn—Stans—Stansstad—Lucern.

5. a 6. den: Lucern—Meiringen—Brienz—Interlaken: stejně jako 9. až 11. den V. cesty.

7. a 8. den: Interlaken—Spiez—Kandersteg.

Denní a polodenní výlety:

Modré jezero, Oeschinenské jezero, Adelboden.

9. den: Kandersteg—Brig—Visp—Zermatt.

10. den: Zermatt—Gornergrat—Zermatt.

11. den: Zermatt—Visp—Brig—Gletsch (Rhonský ledovec).

12. den: Gletsch—Andermatt (drahou)—Disentis.

13. den: Disentis—Chur—Lázně Ragaz—Sargans—Buchs—Vídeň; pamětihodnosti a výlety z Churu stejné jako 5. den I. cesty, z lázní Ragazu stejné jako 7. den I. cesty.

XV. cesta. Nejméně patnáctidenní.

Buchs — Curych — Lucern — Flüelen — Lucern — Stansstad — Stans — Engelberg — Stans — Stanserhorn — Stansstad — Alpnachstad — Meiringen — Brienz — Interlaken — Spiez — Zweisimmen — Montreux — Lausanne — Ženeva — Bern — Curych — Sargans — Buchs.

Jízdné: druhou třídou 125·15 franků, třetí třídou 86·45 franků.

1. až 3. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych—Lucern: stejně jako 1. až 3. den IX. cesty.

4. den: Lucern—Flüelen—Lucern (okružní plavba na Vierwaldstättském jezeře).

5. den: Lucern—Stans—Stansstad—Engelberg: pláž.

Denní a polodenní výlety:

Trübsee (visutá dráha), Gerschnialp, Frutt.

6. den: Engelberg—Stans—Stanserhorn—Stansstad—Alpnachstad—Meiringen: pamětihodnosti a výlety stejné jako 9. den V. cesty.

7. den: Meiringen—Brienz—Interlaken: stejně jako 10. a 11. den V. cesty.

8. a 9. den: Interlaken—Spiez—Zweisimmen—Montreux; pamětihodnosti a výlety jako 11. den VIII. cesty.

10. a 11. den: Montreux—Lausanne: stejně jako 12. a 13. den VIII. cesty.

12. den: Lausanne—Ženeva: stejně jako 14. den VIII. cesty.

13. den: Ženeva—Lausanne—Bern: pamětihodnosti a výlety stejné jako 12. den V. cesty.

14. den: Bern—Curych: stejně jako 13. den V. cesty.

15. den: Curych—Sargans—Buchs—Vídeň.

XVI. cesta. Nejméně šestáctidenní.

Buchs — Curych — Lucern — Meiringen — Brienz — Interlaken — Lauterbrunnen — Wengen — Kleine Scheidegg — Grindelwald — Interlaken — Spiez — Zweisimmen — Montreux — Lausanne — Ženeva — Lausanne — Yverdon — Neuchâtel — Biel — Basilej — Schaffhausen — Kostnice — St. Margrethen. Jízdné: druhou třídou 125·25 franků, třetí třídou 84·10 franků.

1. až 3. den: Vídeň — Buchs — Sargans — Curych — Lucern: stejně jako 1. až 3. den IX. cesty.

4. a 5. den: Lucern—Meiringen—Brienz—Interlaken: stejně jako 9. až 11. den V. cesty.

6. den: Interlaken—Lauterbrunnen—Wengen—Kleine Scheidegg—Grindelwald—Interlaken.

7. a 8. den: Interlaken—Spiez—Zweisimmen—Montreux: stejně jako 8. a 9. den XV. cesty.

9. a 10 den: Montreux—Lausanne: stejně jako 12. a 13. den VIII. cesty.

11. den: Lausanne—Ženeva: stejně jako 14. den VIII. cesty.

12. a 13. den: Ženeva—Lausanne—Yverdon—Neuchâtel: pamětihodnosti a výlety stejné jako 7. den X. cesty.

14. den: Neuchâtel—Biel—Basilej: pamětihodnosti: chrám, radnice, historické museum, brána, umělecké museum, zoologická zahrada.

Denní a polodenní výlety:

Zámek Bottmingen, zříceniny Dornach a Birseck, Mariánský kámen.

15. den: Basilej—Koblenz—Eglisau—Schaffhausen; pamětihodnosti: rýnský vodopád, kastel Munot, stará radnice.

16. den: Schauffhausen—Kostnice—Romanshorn—Rorschach—St. Margrethen—Bregenz—Feldkirch—Vídeň.

XVII. cesta. Nejméně sedmnáctidenní.

Buchs — Curych — Lucern — Flüelen — Göschenen — Andermatt — Gletsch — Meiringen — Interlaken — Grindelwald — Kleine Scheidegg—Jungfraujoch — Kleine Scheidegg — Wengen — Lauterbrunnen — Interlaken — Spiez — Zweisimmen — Montreux — Lausanne — Ženeva — Lausanne — Martigny — Brig — Domodossola — Locarno — Bellinzona — Lugano — Porlezza — Menaggio — Colico — Chiavenna — Castasegna — Maloja — St. Moritz — Schuls — Tarasp — Vulpera—Pfunds. Jízdné: druhou třídou 226·95 franků, třetí třídou 170·50 franků. Do těchto cen není započtena italská trať Porlezza—Menaggio—Colico—Chiavenna—Castasegna.

1. až 3. den: Vídeň—Buchs—Sargans—Curych—Lucern: stejně jako 1. až 3. den IX. cesty.

4. den: Lucern—Flüelen—Göschenen—Andermatt: pamětihodnosti a výlety z Flüelen stejně jako 5. den IX. cesty.

5. den: Andermatt—Gletsch—Meiringen (poštovním autem): pamětihodnosti a výlety z Meiringen stejné jako 9. den V. cesty.

6. den: Meiringen—Brienz—Interlaken: stejně jako 10. a 11. den V. cesty.

7. den: Interlaken—Grindelwald—Kleine Scheidegg—Jungfraujoch—Kleine Scheidegg—Wengen—Lauterbrunnen—Interlaken.

8. a 9. den: Interlaken—Spiez—Zweisimmen—Montreux: stejně jako 8. a 9. den XV. cesty.

10. a 11. den: Montreux a Lausanne: stejně jako 12. a 13. den VIII. cesty.

12. den: Lausanne—Ženeva—Lausanne: pamětihodnosti a výlety ze Ženevy stejně jako 14. den VIII. cesty.

13. den: Lausanne—Montreux—Martigny—Brig—Domodossola—Locarno: pamětihodnosti a výlety na simplonské trati stejně jako 9. a 10. den VIII. cesty; z Locarna stejně jako 7. den VIII. cesty.

14. den: Locarno—Lugano: stejně jako 6. a 7. den IV. cesty.

15. den: Lugano—Porlezza—Menaggio—Colico—Chiavenna—Castasegna—Maloja.

16. a 17. den: Maloja—St. Moritz—Schuls—Tarasp—Vulpera—Pfunds—Landeck—Vídeň: pamětihodnosti a výlety ze St. Moritze stejně jako 3. a 4. den I. cesty; ze Schuls—Tarasp—Vulpery: stejně jako 1. a 2. den I. cesty.

XVIII. cesta. Nejméně devítidenní.

St. Margrethen — St. Gallen — Herisau — Wattwil — Rapperswil — Curych — Lucern — Basilej — Schaffhausen — Kostnice — Romanshorn — Rorschach — St. Margrethen. Jízdné: druhou třídou 44·05 franků, třetí třídou 31·80 franků.

1. a 2. den: Vídeň—Feldkirch—Bregenz—St. Margrethen—Rorschach—St. Gallen: pamětihodnosti a výlety: jako 8. a 9. den XI. cesty.

3. a 4. den: St. Gallen—Herisau—Wattwil—Rapperswil—Curych (z Rapperswilu do Curychu drahou nebo lodí): pamětihodnosti a výlety z Curychu stejně jako 9. den III. cesty.

5. a 6. den: Curych—Luzern: stejně jako 7. a 8. den III. cesty.

7. den: Lucern—Basilej: pamětihodnosti a výlety stejně jako 14. den XVI. cesty.

8. den: Basilej—Koblenz—Eglisau—Schaffhausen: stejně jako 15. den XVI. cesty.

9. den: Schaffhausen—Romanshorn—Rorschach—St. Margrethen—Bregenz—Feldkirch—Vídeň.

JÍZDNE DO NEJZNAMĚJŠÍCH MĚST A LAZNÍ VE ŠVÝCARSKU.

Z Buchsu (St Gallen) do	Jedna jízda (platí 3 měsíce)			Tam a zpět s okružním lístkem (platným 45 dní)		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	Švýcarských franků					
Aarau	27·55	19·50	13·80	42·80	30·50	22·—
Andermatt via Thalwil . .	37·30	27·25	18·95	59·50	43·70	30·70
Arosa	19·30	17·20	9·65			
Baden	22·50	15·90	11·25			
Basilej	33·40	23·60	16·70	52·30	37·—	26·40
Bern via Curych	36·90	26·05	18·45	63·90	45·30	32·50
Brig via Bern, Spiez (Lötschberg)	51·65	36·35	25·85			
Brig via Lucern, Interlaken, Spiez	47·80	33·60	23·40			
Brig via Chur (Furka) . . .	87·95	60·85	40·05	141·30	98·—	65·10
Brunnen via Thalwil . . .	24·—	16·95	12·—			
Chiasso via Thalwil	47·10	33·15	23·55			
Chur	7·30	5·20	3·65			
Davos via Landquart . . .	31·95	21·70	11·90			
Engelberg via Thalwil . . .	33·90	26·80	18·05	53·45	42·35	28·85
Flims via Chur, Reichenau,						
1. března až 30. listopadu	15·85	12·75	10·20			
1. pros. až 28. (29.) února	17·20	14·10	11·55			
Flüelen via Thalwil	26·80	19·—	13·40	41·50	29·60	21·20
Fribourg via Curych, Bern .	42·70	30·20	21·35	72·40	51·30	36·80
Frutigen via Bern, Spiez .	47·65	33·70	23·85	80·10	56·80	40·70
Frutigen via Lucern, Interlaken	42·35	29·90	21·05	71·40	50·50	35·40
Ženeva via Bern, Lausanne	51·40	36·20	25·70			
Ženeva via Lucern, Interlaken, Montreux	97·35	68·35	44·35	158·40	111·40	72·30
Ženeva via Chur (Furka), Brig, Lausanne	124·-	86·35	58·10	196·30	136·80	92·70
Grindelwald via Lucern, Interlaken	42·10	31·60	21·50	70·90	53·30	36·20
Grindelwald via Curych, Bern	47·95	35·75	24·65	93·—	68·80	48·20
Interlaken via Bern	41·—	28·90	20·50			
Interlaken via Lucern . . .	35·60	25·10	17·60	60·50	42·90	29·90

Z Buchsu (St. Gallen) do	Jedna jízda (platí 3 měsíce)			Tam a zpět s okružním lístkem (platným 45 dní)		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	Švýcarských franků					
Kandersteg via Bern, Spiez	51·85	36·65	25·95	86·90	61·50	44·10
Kandersteg via Lucern, Interlaken	46·55	32·85	23·15	78·20	55·20	38·80
Kleine Scheidegg via Lucern, Interlaken	50·85	40·35	27·05	86·—	68·40	46·50
Kleine Scheidegg via Curych, Bern	56·70	44·50	30·20	108·10	83·90	58·50
Klosters via Landquart	21·65	14·75	8·30			
La Chaux de Fonds via Biel	47·40	33·55	23·75	72·80	51·60	37·—
Lausanne via Curych, Bern	44·10	31·05	22·05			
Lausanne via Lucern, Interlaken, Montreux	87·35	61·30	39·35	142·30	100·—	64·20
Lausanne via Chur (Furka) Brig	112·85	78·45	52·50	180·20	125·40	84·60
Lauterbrunnen via Lucern, Interlaken	39·85	29·35	20·15	67·30	49·70	34·—
Lauterbrunnen via Curych, Bern	45·70	33·50	23·30	89·40	65·20	46·—
Leysin via Bern, Lausanne	54·50	40·05	30·10	105 60	76·70	56·80
Locarno via Thalwil	43·—	30·30	21·50			
Lugano via Thalwil	44·10	31·05	22·05			
Lucern via Thalwil	24·15	17·05	12·10			
Lucern via Curych	29·90	21·20	14·95	44·80	31·90	23·—
Montreux via Bern, Lausanne	47·10	33·15	23·55			
Montreux via Chur, Furka	109·40	76·05	50·80	173 60	120·70	81 30
Montreux via Lucern, Interlaken, Spiez, Zweisimmen	82·45	57·80	36·90	135·70	95·30	60·90
Mürren via Lucern, Interlaken	44·85	34·35	25·15	73·30	55·70	40·—
Mürren via Curych, Bern	50·70	38·50	28·30	95·40	71·20	52·—
Neuchâtel via Curych, Biel	38·—	26·80	19·—	69·70	49·40	35·50
Pontresina via Thusis	51·40	34·85	18·85	80·90	54·70	29·60
Ragaz Bad	4·30	3·10	2·15			
St. Moritz via Chur, Thusis	51·40	34·85	18·85	80·90	54·70	29·60
Schaffhausen via Curych	27·40	19·40	13·70	42·20	30·10	21·70
Schuls - Tarasp - Vulpera via Chur, Bevers	68·20	46·05	24·45	107·80	72·60	38·50
Thun via Curych, Bern	42·70	30·20	21·35	72·40	51·30	36·80
Villars via Bern, Lausanne	58·65	43·55	33·10			
Wengen via Lucern, Interlaken	43·85	33·35	22·65	74·10	56·50	38·50
Wengen via Curych, Bern	49·70	37·50	25·80	96·20	72·—	50·50

Z Buchsu (St. Gallen) do	Jedna jízda (platí 3 měsíce)			Tam a zpět s okružním lístkem (platným 45 dní)		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	Švýcarských franků					
Zermatt via Bern (Lötschberg), Brig	82·—	59·05	41·05	152·40	109·40	76·30
Zermatt via Lucern, Interlaken, Brig	78·15	50·30	38·60	144·70	103·90	71·40
Zermatt via Chur (Furka), Brig	118·30	83·55	55·25	190·10	134·50	89·50
Zug via Thalwil.	19·25	14·15	10·—			
Curych	19·20	13·60	9·60			

	Jedna jízda (platí 3 měsíce)		
	I.	II.	III
	Švýcarských franků		
Ze St. Margrethen do:			
St. Gallen	5·05	3·60	2·55
Curychu via St. Gallen nebo Romanshorn	19·50	13·80	9·75
Z Pfunds do:			
Pontresiny	34·20	25·90	17·60
St. Moritze	34·20	25·90	17·60
Schuls-Tarasp-Vulpera . .	9·30	Poštovní auto	

JÍZDNÉ NA NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH HORSKÝCH DRAHÁCH VE ŠVÝCARSKU.

Největší výška nad mořem	Trať	Normální jízdné ve francích: Třída	Jízda nahoru	Jízda dolů
	Východní Švýcarsko a Graubünden:			
794	Rorschach—Heiden	II.	3·30	2·20
		III.	2·15	1·45
816	Curych—Ütliberg	III.	2·—	1·20
872	Appenzell—Wasserrauen (Säntis)	III.	1·25	1·25
1254	Linthal—Braunwald	II.	4·35	2·90
		III.	2·90	2·20
1742	Chur—Arosa	II.	12·—	12·—
		III.	6·—	6·—
2256	St. Moritz—Bernina—Tirano .	II.	30·65	
		III.	15·35	
2456	Muottas—Muraigl	III.	4·70	3·15
	Vierwaldstättské jezero a ostatní střední Švýcarsko:			
687	Lucern—Dietschiberg	II.	1·30	—·80
		III.	1·—	—·60
708	Brunnen—Morschach	III.	2·25	1·50
765	Treib—Seelisberg	III.	1·20	—·60
843	Bern—Gurten	III.	1·—	—·60
878	Kehrsiten—Bürgenstock . . .	II.	1·50	1·—
		III.	1·20	—·70
1002	Stansstad—Engelberg	II.	7·50	6·10
		III.	4·70	3·75
1439	Göschenen—Andermatt—(Schöllenen)	II.	3·—	3·—
		III.	1·80	1·80
1607	Rigi-Kaltbad—Rigi-Scheidegg .	III.	2·70	2·70
1750	Arth-Goldau—Rigi-Kulm . . .	II.	14·05	7·05
		III.	9·40	4·70
1750	Vitznau—Rigi-Kulm	II.	9·40	4·70
1849	Stans—Stanserhorn	III.	7·20	4·80
2033	Andermatt—Disentis	I.	16·85	
		II.	11·80	
		III.	8·45	
2070	Alpnachstad—Pilát	II.	12·—	8·—
			Okružní jízda	
927	Zug—Zugerberg—Aegeri—Zug.	III.	2·—	
424	Okružní plavba na Zugském jezeře.	II.	2·—	
		I.	3·	

Největší výška nad mořem	Trať	Normální jizdné ve francích: Třída	Jízda nahoru	Jízda dolů
	Bernská hornatina:			
799	Interlaken-Ost—Lauterbrunnen	II. III.	4·25 2·55	4·25 2·55
1037	Interlaken-Ost—Grindelwald .	II. III.	6·50 3·90	6·50 3·90
1121	Beatenbucht—Beatenberg. . .	III.	3·25	1·30
1304	Interlaken—Harder	III.	3·75	1·90
1642	Lauterbrunnen—Mürren . . .	III.	5·—	2·50
1970	Dráha na Schynige Platte (Wilderswil—Schynige Platte). .	III.	6·40	3·20
2064	Dráha na Wengernalp (Lauterbrunnen—Kleine Scheidegg—Grindelwald)	II. III.	20·— 12·50	
2336	Mülenen—Niesen—Kulm . . .	III.	7·—	5·—
3457	Dráha na Jungfrau (Kleine Scheidegg—Jungfraujoch). .	III.	28·—	28·—
3457	Interlaken—Lauterbrunnen—Kleine Scheidegg—Jungfraujoch — Kleine Scheidegg — Grindelwald—Interlaken . .	II. III.	70·25 58·65	
	Jižní Švýcarsko a Wallis:			
882	Lugano—San Salvatore . . .	III.	3·—	2·—
912	Lugano—Monte Bré	III.	3·—	2·—
1049	Aigle—Monthey—Champéry. .	II. III.	11·20 6·65	11·20 6·65
1227	Martigny—Châtelard (Chamonix)	II. III.	15·85 10·30	15·85 10·30
1395	Leuk—Leukerbad	II. III.	9·25 6·60	7·70 5·50
1471	Sierre—Montana—Vermala . .	II. III.	15·— 7·50	15·— 7·50
1595	Capolago—Monte Generoso . .	III.	9·75	6·50
1608	Visp—Zermatt.	II. III.	24·80 14·50	24·80 14·50
1763	Brig—Gletsch	I. II. III.	27·30 19·10 13·65	
2164	Gletsch—Andermatt	I. II. III.	12·80 8·95 6·40	
3093	Zermatt—Gornergrat	III.	14·—	14·—

Největší výška nad mořem	Trať	Normální jízdné ve francích		
		Třída	Jízda nahoru	Jízda dolů
	Západní Švýcarsko a Jura:			
1069	Yverdon—Ste. Croix	II.	5·05	5·05
		III.	3·60	3·60
1155	Aigle—Le Sépey—Diablerets .	II.	9·60	9·60
		III.	6·70	6·70
1256	Bex—Villars—Chésières	III.	7·50	6·30
1351	Vevey—Blonay—Les Pléiades .	II.	4·—	3·40
		III.	3·40	2·80
1450	Aigle—Leysin	III.	6·10	4·50
1800	Villars—Bretaye	III.	5·20	3·—
1973	Montreux—Rochers de Naye .	II.	16·20	12·—
		III.	10·80	8·—

Tyto sazby se zlevní asi o 20 procent při libovolně kombinovaných a 45 dní platných okružních lístcích.

JÍZDNÉ Z VÍDNĚ DO RAKOUSKO — ŠVÝCARSKÝCH POHRANIČNÍCH STANIC.

Do	Jedna jízda (platí 2 měsíce)		
	I.	II.	III.
	rakouských šilinků		
Buchsu (St. G.) via Salcburg nebo Selzthal	116·—	82·90	45·90
St. Margrethen via Salcburg nebo Selzthal	110·60	79·70	44·30
St. Margrethen via Mnichov, Lindau	156·80	101·70	59·20
Bregenz via Salcburg nebo Selzthal	109·50	78·80	43·80
Landeck via Salcburg nebo Selzthal	92·50	66·60	37·—
Landeck-Pfunds (poštovním autem)	10·—		

Tyto ceny platí pro jízdu rychlíky a D-vlaky.

JÍZDNÉ Z VELKÝCH ČESKOSLOVENSKÝCH MĚST.

(Nezávazně.) (Nezávazně.)

	I. třída	II. třída	III. třída
	rychlíka		
Z Prahy:			
do St. Margrethen přes Plzeň—Furth i. W.—Řezno—Mnichov—Lindau	Kč 150·— plus Mk 66·70	90·— 39·10	60·— 23·90
do St. Margrethen přes Plzeň—Cheb—Řezno—Mnichov—Lindau . . .	Kč 166·50 plus Mk 70·70	99·90 41·10	66·60 25·30
do Basileje — Bad — Bf. přes Plzeň—Cheb—Norimberk—Stuttgart—Karlsruhe	Kč 166·50 plus Mk 82·—	99·90 45·80	66·60 28·60
do Buchsu (St. Gallen) přes České Budějovice—Linec—Salcburg—Inšpruk	Kč 166·50 plus r. S 102·50	99·90 73·30	66·60 40·50
do Vídně Franz-J.-Bhf. přes České Velenice. . .	Kč 144·50 plus r. S 41·10	86·70 29·60	57·80 16·50
do Vídně Nordbf. přes Tábor—Brno—Břeclav .	Kč 220·— plus r. S 23·10	132·— 16·70	88·— 9·30
Z Brna:			
do Vídně Nordbf. přes Břeclav	Kč 66·— plus r. S 23·10	39·60 16·70	26·40 9·30
Z Jihlavy:			
do Vídně	Kč 106·— plus r. S 26·—	63·60 18·10	42·40 10·10
Z Moravské Ostravy:			
do Vídně Nordbf. přes Břeclav	Kč 150·— plus r. S 23·10	90·— 16·70	60·— 9·30
Z Olomouce:			
do Vídně Nordbf. přes Břeclav	Kč 111·50 plus r. S 23·10	66·90 16·70	44·60 9·30
Z Bratislavy:			
do Vídně Ostbf. přes Marchegg	Kč 24·50 plus r. S 12·60	14·70 9·10	9·80 5·10

Nejkrásnější pláž na Ženevském jezeře.

LAUSANNE-OUCHY

LAC LÉMAN ∴ ŠVÝCARSKO

Kosmopolitická residence na Ženevskén jezeře, slavne středisko výchovy prvního řádu. Jedinečné středisko výletů autem, parníkem a po železnici. Nesčetné vycházky do okolí s krásným rozhledem.

Pláž — golf — letiště — všechny sporty v zimě i v létě.

HOTELY

A. přepychové hotely, B. hotely prvního řádu, C. dobré hotely druhého řádu, D. skromné hotely a pensiony.

Třída	Postelí	Nejnižší cena pense fr.
HOTELY KATEG. A.		
Beau-Rivage Palace	320	20·—
Lausanne-Palace	250	20·—
Royal	190	18·—
Savoy	130	18·—
HOTELY KATEG. B.		
Alexandra	95	14·50
Balmoral	70	14·—
Beau-Séjour	140	18·—
Cécil	100	14·—
Central-Bellevue	80	15·—
Château	70	14·—
Meuric	95	14·—
Mirabeau	100	15·—
Paix	124	14·—
Victoria	100	15·—
Windsor a Montana	100	14·—
HOTELY KATEG. C.		
Angleterre	30	10·—
Belmont	30	10·—
Belvédère	70	12·—
Carlton	70	10·—
Continental	60	13·—
Eden	60	13·—
Europe	60	12·—

Třída	Postelí	Nejnižší cena pense fr.
France	50	10·—
Lausanne	60	12·—
Modern-Jura-Simplon	70	11·—
Mont-Fleuri	60	11·—
Palmiers	45	12·—
Parc	55	11·—
D. HOTELY-PENSIONY		
Albion	16	9·—
Beau-Levant	30	9·—
Bristol-Regina	30	10·—
Britannia	40	10·—
British	50	10·—
Byron	30	9·—
Château d'Evian	30	8·—
Clarence	25	8·50
Etrangers	30	9·—
Florice-L'Aurore	20	8·—
Florissant	25	9·—
Gervaix	30	9·—
Lutetia	25	10·—
Mon Repos	32	8·—
Munichois	11	8·—
Nationale	30	8·—
Ste-Luce	28	8·—
Stork Hotel	30	9·—

Mezinárodní železniční uzel

Prospekty s cenami dodá **Schweizerisches Verkehrsbüro, Wien, I., Schwarzenbergplatz 18** nebo přímo hotely.

Použijte
švýcarské
alpské pošty!